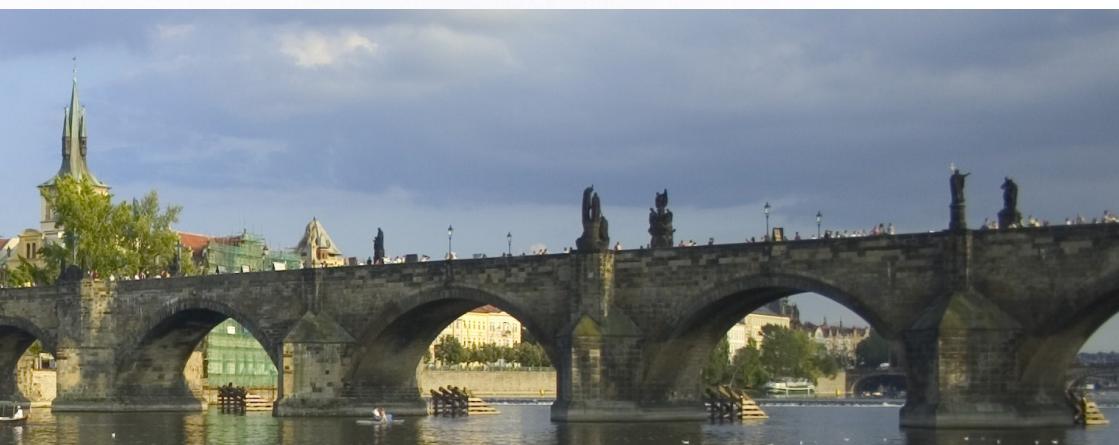

PRAHA 1

POZNEJ PRAHU SÁM

- Trasa po Praze 1 vás provede po **nejzajímavějších** místech a památkách Prahy 1
- Mnoho míst, které uvidíte je většině lidí **neznámých** a může být velkým překvapením, **co všechno Praha nabízí anebo naopak ukrývá**
- Trasa tvoří **ucelený okruh**, a proto není důležité, kde na trasu vstoupíte a jakým směrem se dáte.
- Trasa se záměrně snaží **vyhnout místům, která jsou přeplněna turisty**

Prague City Line turistům a návštěvníkům Prahy nabízí:

- Doporučené a přehledné zpracované turistické trasy po Praze
- Tématicky zaměřené **turistické průvodce po Praze k volnému stažení v PDF formátu** přímo z internetových stránek
- Tématicky zaměřené **tištěné turistické průvodce po Praze ZDARMA**
- **Informace** o zajímavým místech, které doporučujeme v Praze navštívit **v širokých souvislostech**, zpracovaných s originálními **texty**, řadou kvalitních **fotografií** doplněných **mapami**.
- Nabídku a informace o **ubytování** a dalších **službách**, které Praha nabízí
- **SLEVENKY**, průvodce který **šetří vaše peníze**

PRAHA 1

Milí návštěvníci Prahy,

jsme velmi rádi, že Vás můžeme pozvat k netradiční prohlídce našeho hlavního města.

Praha - jedno z nejnavštěvovanějších měst Evropy - má mnoho přívlastků: magická, tajemná, romantická, stovězatá. Půvab Prahy a její kouzlo vzniklo nepřetržitým tisíciletým vývojem. Ulice, po kterých chodíme, často sledují obchodní stezky z dávných dob jejího vzniku. Od této časů každé století, architektonický a kulturní styl, zde zachovaly své stopy. Citlivým očím a srdcím Praha odkrývá ráda svá tajemství a našim hlavním přáním je, abyste každý okamžik, který strávíte v tomto krásném městě, prožili příjemně a aby Praha zůstala navždy zapsána ve Vašich vzpomínkách.

Přejeme Vám hezký pobyt, dobrou zábavu a věříme, že se do našeho města budete rádi vracet. A pokud vás budou zajímat další informace o Praze napište nám na e-mailovou adresu praguecityline@gmail.com, nebo nás najdete na www.praguecityline.cz nebo www.praguecityline.com)

Lidé z PRAGUE CITY LINE

SVATÝ VÁCLAVE

1. VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ

Na své další cestě projdete přes spodní okraj Václavského náměstí Horní část tohoto náměstí zakončuje monumentální budova Národního muzea a nachází se zde také proslulý pomník českého patrona sv. Václava. Pod touto jezdeckou sochou se konaly téměř všechny důležité shromáždění, které ovlivňovaly novodobé dějiny země. Zde se v roce 1969 upálil student Jan Palach na protest proti vstupu okupačních vojsk tehdejšího Sovětského svazu do České republiky a zde se v roce 1989 konaly protestní demonstrace, které vyvrcholily svržením komunismu.

STARÉ MĚSTO:

Staré Město bylo osídleno již v 11. století a společně s Pražským hradem je nejstarší částí Prahy. Střed Starého Města tvoří Staroměstské náměstí. Část Starého města pražského se dodnes nachází na původním středovém půdorysu, jehož úzké uličky jsou obklopeny domy s ještě románskými sklepěními.

2. KOSTEL SV. HAVLA

Havelská ulice

Otevřeno: pouze při bohoslužbách

Kostel sv. Havla nabyl důležitosti ve 14. století, kdy panovník Karel IV. získal při své cestě dnešním Švýcarskem v klášteře St. Gallen vzácnou relikvii – hlavu světce svatého Havla, která do tohoto kostela byla také umístěna. Dnes je kostel upraven barokně, mimořádně architektonicky cenné je zde průčelí ve slohu iluzivního baroka vytvořené Giovannim Santinim. V interiéru najdeme obraz sv. Tomáše Akvinského od Karla Škréty, jednoho z našich nejvýznamnějších barokních malířů, který je zde v kostele také pochován. Přilehlé tržiště, které vidíte v Havelské ulici je v těchto místech již od středověku.

3. KAROLINUM

www.cuni.cz

Otevřeno: budova university

Karolinum je srdcem pražské (Karlov) univerzity, kterou založil roku 1348 Karel IV. jako první vysoké učení ve střední Evropě. Univerzita byla nejen centrem vzdělanosti, ale soustředovala se v ní po celé generaci i náboženský a politický život, a to nejen český. Do nově založeného učení přicházeli studovat studenti z celé Evropy - Angličané, Francouzi, ale zejména Němci. Univerzita tehdy vyučovala tzv. Obecné učení, což znamenalo, že profesori i absolventi tehdejších čtyř fakult (právnické, lékařské, teologické a filozofické) mohli působit ve všech zemích, které uznávala římsko-katolická církev.

Karolinum vzniklo v roce 1383 přestavbou honosného domu kutnohorského mincmistra Rotleva. Ale z původní stavby Karolina dnes zůstal zachován jen bohatě zdobený gotický arkýř, původně součást univerzitní kaple, gotická křížová klenba chodby a pár dalších segmentů. Vnějšek budovy má barokní charakter s dochovanými a

PRAHA 1

částečně odkrytými gotickými prvky. Uvnitř budovy je velká aula ze 17. století, která prostupuje 1. a 2. patrem stavby.

V Karolinu také působil jako univerzitní profesor reformátor mistr Jan Hus a po jeho smrti se stala univerzita centrem náboženského reformního hnutí. Na počátku 17. století po bitvě na Bílé hoře získali univerzitu Jezuité a ti tehdy z budovy odstranili vše co připomínalo husitskou dobu. Dnes je budova upravena architektem Jaroslavem Frágnerem a je nejstarší dosud plně užívanou univerzitní budovou v Evropě.

4. STAVOVSKÉ DIVADLO

www.narodni-divadlo.cz

Otevřeno: dle termínu divadelních představení

Stavovské divadlo je považováno za nejkrásnější klasicistní budovu v Praze. Jeho historie je spjata s významnými evropskými i českými skladateli, virtuozy i s českým národním obrozením. Jako první pražskou samostatnou divadelní budovu ho nechal na své náklady a se svolením císaře Josefa II. v letech 1781 – 1783 postavit osvícenecký hrabě František Nostic. Divadlo bylo možná symbolicky vystavěno na místě, kde si dříve studenti blízké Karlovy Univerzity přivydělávali na životy krátkými hereckými výstupy. Architektem byl Antonín Haffenecker. Divadlo je postaveno na obdélném půdorysu, je zdobeno korintskými sloupy s podjezdem pro kočáry v přízemí. Po velkém požáru vídeňského Okružního divadla v 80. letech 19. století, při kterém zemřeli téměř všichni návštěvníci tohoto divadla, vyšlo v Rakousku-Uhersku nařízení o zvýšení bezpečnosti divadelních budov. Tehdy muselo být také Stavovské divadlo zásadně přestavěno. Architektem Wolfem zde byly vybudovány nouzové východy, rozšířeny schodiště, přistavěny balkony, takže budova mohla být vyprázdněna během pěti minut. Poslední přestavba divadla byla uskutečněna v roce 1920, kdy se divadlo stalo součástí scény Národního divadla.

Stavovské divadlo je známé především jako oblíbená scéna W. A. Mozarta. Mozart zde několikrát koncertoval, začil zde první veřejný úspěch své opery Figarova svatba, jejíž premiéra ve Vídni propadla. Dne 28. 10. 1787 zde měla premiéru Mozartova opera, která už byla složena speciálně pro Prahu a o níž se říká, že její poslední party Mozart psal noc před premiérou, *Don Giovanni* a sám Mozart ji dirigoval na klavíru orchestru. Nedlouho na to zde měla premiéru další Mozartova opera *La Clemenza di Tito*, složená k příležitosti korunovace Leopolda II. českým králem.

V roce 1834 zde také měla premiéru jedna z prvních ryze českých divadelních komedií *Fidlovačka*, ve které poprvé zazněla píseň *Kde domov můj*, dnes česká národní hymna.

5. JINDŘIŠSKÁ VĚŽ

www.jindrisskavez.cz

Otevřeno: duben – říjen: Po – Pá: 9.00 – 19.00

listopad – březen: So – Ne: 10.00 – 19.00

Jindřišská věž je jednou z pražských dominant viditelných z dalekého okolí. Věž je 65,7 m vysoká a zajímavostí je, že její krov je vysoký necelých 32 m, což je téměř polovina její celkové výšky. Věž je původní renesanční zvonička, která byla součástí kostela sv. Jindřicha a Kunhuty (kostel vidíte na druhé straně silnice). Věž i kostelík byly umístěny na jedné z nejdůležitějších ulic středověké Prahy, která spojovala Václavské náměstí tehdy Koňský trh a Senovážné náměstí – Senný trh. Další zajímavostí zvonice je její pozdně gotický zvon Maria z roku 1518 o průměru 101 cm a téměř nová komorní zvonohra z roku 2003, umístěná v 10. patře věže, která je součástí malé koncertní síně a tvoří evropský unikát.

6. OBECNÍ DŮM

www.obecnidum.cz

Otevřeno: denně 10.00 – 18.00

Obecní dům, stojící vedle Prašné brány, dala postavit pražská obec v letech 1906-12 podle projektu A. Bařánka a O. Polívky. Průčelí této secesní budovy je zdobeno mozaikou Karla Špinara *Hold Praze a sousoším Ladislava Šalouna Ponížení a vzkříšení národa*.

Na výzdobě šesti sálů a reprezentačních místností se podílel např. Alfons Mucha (Primátorský sál), Max Švabinský (Riegrový sál), Mikoláš Aleš nebo Josef Václav Myslbek. Nachází se zde, završena impozantní kupolí, i hlavní pražská koncertní prostory - Smetanova síň.

Právě zde byla 28. října 1918 vyhlášena samostatná Československá republika.

7. PRAŠNÁ BRÁNA

www.pis.cz

Stálá expozice: Pražské věže

Otevřeno: 2. května – říjen: denně 10.00 – 18.00

Prašná brána představuje vstup do Starého Města pražského, od roku 1475 nahradila bránu z přemyslovského období. Byla postavena v gotickém slohu Matějem Rejskem z Prostějova jako dar Staroměstských králi Vladislavu Jagellonskému.

Brána se původně jmenovala Horská, název Prašná dostala až v 17. století, kdy v ní byl uskladněn střelný prach.

Dnešní vzhled brány pochází z let 1875 - 76, kdy ji v pseudogotickém slohu restauroval Josef Mocker. Sochařskou výzdobu brány tvoří sochy českých králů - na východní straně Přemysl Otakar II. a Karel IV., na západní straně Jiří z Poděbrad a Vladislav Jagellonský.

CELETNÁ ULICE

Celetná ulice patří mezi nejstarší a nejdůležitější staroměstské ulice. Ve 14. století, za vlády jednoho z nejvýznamnějších českých a i evropských panovníků, krále a císaře Karla IV., vzrostl i význam

PRAHA 1

Celetné ulice, která se stala součástí tzv. Královské cesty.

Královská cesta byla trasa, kterou museli dle protokolu projít čeští panovníci v den své korunovace. Vedla od Vyšehradu – druhého pražského hradu, Celetnou ulicí přes Staroměstské náměstí, Karlovu ulici, Karlův most až na Pražský hrad, kde ve Svatovítské katedrále probíhala samotná korunovace budoucího panovníka.

Název ulice je pravděpodobně odvozen od pekařských výrobků zvaných Calty – toto pletené pečivo se tu peko kdysi ve středověku. Celetná ulice je plná zajímavých a historicky cenných staveb, jejichž základ byl vytvořen již v období gotiky, tyto stavby byly později renesančně a hlavně barokně přestavěny. Celetná ulice bývá proto pokládána za jednu z klenotnic pražské architektury.

Mezi její významné stavby patří např. Dům u Černé matky boží, Soudní budova dříve Pachtův palác či Dům U Zlatého anděla.

DŮM U ČERNÉ MATKY BOŽÍ

www.ngprague.cz

Otevřeno: út – ne: 10.00 – 18.00

Dům U Černé Matky Boží se nachází na nároží Celetné ulice a Ovocného trhu. Byl postaven v letech 1911 – 1912 architektem Josefem Gočárem v kubistickém stylu. Kubismus v architektuře je až na několik výjimek českým unikem a tento dům patří mezi jeho nejlepší ukázky.

Kubistický sloh vychází z uplatnění geometrických útvarů v architektuře a z přesvědčení tvůrců, že základním geometrickým útvarem je krychle.

V případě domu U Černé Matky Boží se původně se jednalo o polyfunkční budovu s obchody v přízemí a slavnou kavárnou Orient vybavenou kubistickým nábytkem, v patře se nacházely kanceláře a byty.

V současné době dům patří mezi národní kulturní památky a lze si v něm prohlédnout sbírku českého kubismu včetně obrazů, nábytku, plastik a architektonických plánů.

Název domu připomíná soška Černé Matky Boží, která je umístěna na nároží domu za zlatou renesanční mříží.

8. KOSTEL SV. JAKUBA

www.minorite.cz, www.sbor.cz, www.auditeorganum.cz

Otevřeno: při bohoslužbách a koncertech

Kostel sv. Jakuba byl původně součástí kláštera minoritů. Byl založen již ve 13. století.

V roce 1311 se zde konala korunovační hostina krále Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny. Po požáru roku 1366 byl goticky přestavěn, ale roku 1596 opět vyhořel, když do něj uhodil blesk. Až na konci 17. století po svém posledním požáru získal svoji dnešní barokní podobu.

Kostel má vynikající akustiku a často se zde konají koncerty. Jsou zde také vynikající barokní varhany z roku 1702.

Autorem štukových figurálních kompozic na průčelí je Ital Ottavio Mosto.

Nad hlavním vchodem je znázorněn sv. Jakub v tradičním poutnickém oděvu a s holí v ruce.

V kostele se nachází 21 oltářů od takových mistrů, jakými byli J. Heinsch, Petr Brandl nebo V. V. Reiner, jehož obraz *Umučení sv. Jakuba* zdobí hlavní oltář. Po katedrále sv. Víta je kostel sv. Jakuba nejdelší pražský kostel. V levé lodi zaujme přede vším barokní náhrobek nejvyššího českého kancléře J. V. Vratislava z Mitrovic, navržený Janem Bernardem Fischerem z Erlachu ozdobený sochami Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa. Tento náhrobek je považován za nejkrásnější v Čechách. Pod náhrobkem v podzemí je hrobka hrabat z Mitrovic. Ve spojení s tímto náhrobkem je známa pověst, že hrabě zde byl omylem pochován za živa a po čtyřech letech, kdy byla hrobka znova otevřena, bylo jeho tělo nalezeno v sedící poloze jak se marně snaží otevřít poklop hrobky. Skutečnost je ovšem taková, že hrabě z Mitrovic zamřel a byl pochován ve Vídni.

Na hlavním oltáři se nachází dřevěná socha Panny Marie, vzácná památka z 15. století, o níž pověst vypravuje, že tato socha byla vždy pokládána za zázračnou, a proto ji lidé nosili všeliké cenné dary, zlaté předměty nevyjímaje.

9. UNGELT

Ohrazený dvůr s celnicí pro cizí kupce - zde stával již ve 12. století. Každá obchodní karavana zde musela předložit své zboží k proclení (um Geld - odtud dnešní název) a panovník jim za tento poplatek poskytoval ochranu. Clo se zde platilo až do konce 16. století.

Až do dnešní doby se zachoval původní tvar hrazeného dvora se dvěma branami.

V sousedství Ungeltu vznikl kupecký špitál s kostelem a roku 1135 i lékárna, která byla nejstarší v Praze. V sousedství obou průjezdů dvora jsou v suterénoch dochované zbytky románských domů (na přelomu 13. a 14. století, kdy Praha měla velké problémy s rozvodňováním řeky Vltavy se uměle úroveň celého Starého Města zvýšila o 3,5 až 4 metry, takže dnes se procházíme ve výši prvního patra staveb z doby románské).

V uzavřeném nádvoří stojí dům Granovských, jedna z nejzachovalejších renesančních staveb v Praze. Lodžie nádvorního křídla je zdobena náboženskými a mytologickými výjevy.

10. STAROMĚSTSKÉ NÁMĚSTÍ

Staroměstské náměstí je vedle Pražského hradu asi nejvýznamnějším místem Prahy. Jeho historie sahá až do 11. století, kdy náměstí tvořilo křížovatku dalekých obchodních cest a sloužilo jako tržiště, které bylo známé po celé tehdejší Evropě.

Konaly se zde různé slavnosti, rytířské turnaje, ale i popravy.

V roce 1321 zde pořádal král Jan Lucemburský rytířský turnaj, kterého se také sám zúčastnil.

Byl nešťastně zraněn a delší dobu pak bojoval o život.

Mezi nejsmutnější okamžiky staroměstských dějin patří rok 1621 – na počátku 30-ti leté války, která tehdy ničivě zasáhla celou Evropu. V tomto roce zde bylo popraveno 27 českých pánů, rytířů a měšťanů, vůdců odboje proti Habsburkům. Tuto událost připomíná pamětní deska na východním

průčelí Staroměstské radnice a 27 křížů zabudovaných do dláždění u radnice připomíná místo jejich popravy. Traduje se, že císař Ferdinand, který odbojně Čechy dal stítí, nechal během popravy hlasitě bubenovat, aby neslyšel hrdé výkřiky odsouzených. Např. Prokop Dvořický z Olbramovic před svou smrtí zval: „Povězte tomu císaři, že já nyní stojím na jeho nepravém soudu, ale on státi musí na hrozném a spravedlivém.“

V roce 1945 na konci 2. světové války se zde bojovalo během Pražského povstání. Tehdy byla značně poškozena Staroměstská radnice.

Staroměstské náměstí je národní kulturní památkou.

Na náměstí se zachovaly pozůstatky velmi staré městské zástavby. I zde byla původně úroveň terénu o dva až tři metry nižší, a díky tomuto jsou v současných domech zbytky románských sklepeních. Dnes jsou v mnohých vybudovány restaurace, vinárny, při jejichž návštěvě si můžete tyto staré prostory prohlédnout. Celkově jsou domy na Staroměstském náměstí klenotnicí témař všech architektonických slohů. Najdete zde stopy gotiky, renesance i baroka. Převážně na jižní straně Staroměstského náměstí najdete domy, které jsou vybudovány ještě na středověkých parcelách, což se vyznačuje jejich úzkými štíty směrem do náměstí.

Mezi nejzajímavější domy na náměstí patří Palác Golz-Kinských, Dům U kamenného zvonu, Týnská škola či Štorchův dům.

Názvy zdejších domů, i v celé staré Praze, jsou často odvozeny od jejich domovních znamení, které bývají vyobrazeny na průčelí domu.

TÝNSKÝ CHRÁM

<http://tynskafarnost.cz>

Otevřeno: při bohoslužbách

Prohlídky: od 1.března do dovolání: úterý – sobota: 10.00 – 13.00 a 15.00 – 17.00
bezbariérový vstup z Celené ulice

Chrám Panny Marie před Týnem je postaven v gotickém slohu, dvojice jeho 80 m vysokých věží, z nichž jižní je o poznání silnější, tvoří protípol staroměstské radniční věži.

Se stavbou chrámu bylo započato ve 14. století na místě původního románského kostelíka z 12. století, který sloužil jako špitální kostel pro cizí kupce, kteří v této době přebyvali v Ungeltu.

Při husitských válkách, kdy byl Týnský chrám hlavním staroměstským kostelem, sehrál kostel významnou roli. Od roku 1427 v něm byl farářem Jan Rokycana, pozdější volený husitský arcibiskup.

Podle pověsti bylo v roce 1437 dřevo připravené na stavbu krovu hlavního husitského kostela v Praze nakonec použito na stavbu šibenice pro husitského vůdce Jana Roháče z Dubé a naopak byl krov za 20 let poté postaven ze dřeva, které bylo původně určeno pro slavnostní pódium pro svatbu krále Ladislava Pohrobka. Mladý panovník ovšem těsně před svatbou zemřel.

Vnitřní výzdoba kostela je převážně z 15. století, je zde kamenná gotická kazatelna, gotická cínová křtitelnice, plastiky sv. Jana a Panny Marie, socha Týnské Madony s Ježíškem, která vznikla okolo roku 1420.

Nejkrásnější kamenickou prací je prý baldachýn nad náhrobkem Luciána z Mirandoly od Matěje Rejska (stavba Prašné brány) z konce 15. století.

V interiéru kostela můžeme také nalézt plastiky od Jana Jiřího Bendla a obrazy od takových mistrů jako byli Karel Škréta – hlavní oltář *Nanebevstoupení P. Marie*, oltář vpravo *Sv. Barbora* a vlevo *Zvěstování, sv. Vojtěch a sv. Josef*.

V jižní boční lodi a v oltáři svaté Anny jsou obrazy Petra Brandla a při třetím chrámovém pilíři se nachází vyřezávaný renesanční oltář z doby kolem roku 1600.

Mezi nejvíce obdivované díla kostela patří i náhrobník s portrétem Tychona de Brahe – světoznámého astronoma a astrologa, který působil na dvoře císaře a krále Rudolfa II.

DŮM U KAMENNÉHO ZVONU

www.ghmp.cz

Otevřeno: pouze v době konání výstav: út – ne: 10.00 – 18.00

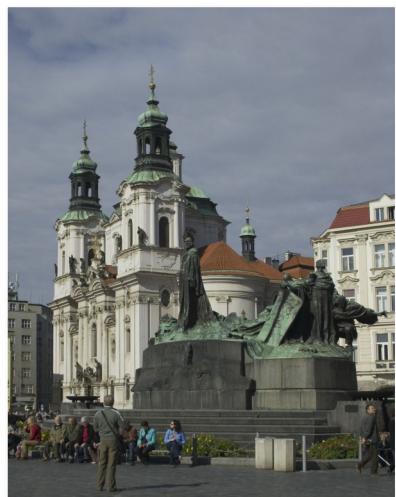
Dům U kamenného zvonu na východní straně náměstí je snad nejkrásnější stavbou Staroměstského náměstí. Tento dům pravděpodobně patřil do majetku královny Elišky Přemyslovny – manželky Jana Lucemburského. Jedná se o stavbu původně románskou, jak o tom svědčí ve sklepě nalezené zdivo z 12. století.

POMNÍK MISTRA JANA HUSA

připomíná tohoto náboženského reformátora. Stojí na severní straně Staroměstského náměstí. Toto sousosí od sochaře Ladislava Šalouna z roku 1915 představuje dvě skupiny lidí – první jsou vítězni husitští bojovníci, druhou protestanti, přinucení odejít do exilu o 200 let později. V blízkosti pomníku pak lze spatřit šíkmou čáru ze stejnoměrně kladených dlažebních kostek. Ta ukazuje, kudy prochází pražský poledník ($14^{\circ}30'$ východní délky).

Mistr Jan Hus (1371 – 1415)

Významný český náboženský reformátor kritizující církev v době, kdy se celá Evropa dostává do náboženské krize vlivem trojpapežství. Hus pocházel z malé obce Husince, vystudoval teologickou fakultu Karlovy Univerzity a později se stal i jejím rektorem. Patřil mezi nejvýznamnější myslitele tehdejší Evropy. V Betlémské kapli kázal o nápravě církve o návratu církve ke svým původním myšlenkám, jako byla chudoba a uznávání bible, jako jediné pravé náboženské knihy. Kritizoval úplatkářství církve, které tehdy bylo velmi rozšířeno. Napsal o nápravě církve množství spisů, které se později staly jedním ze základů náboženského reformního hnutí v Německu v době Martina Luthera. Hus na sebe velmi rychle přivolal hněv římského papeže, který ho exkomunikoval z církve a i když byl po dlouhou dobu pod ochranou samotného krále Václava IV., který s praktikami církve také nesouhlasil, musel v roce

1412 opustit Prahu. V roce 1414 byl vyzván církevním koncilem v Kostnici, aby zde hájil své myšlenky. Výsledek tohoto koncilu v otázce Husa byl ale předem jasný, Hus byl roku 1415 prohlášen za kacíře a upálen.

STAROMĚSTSKÁ RADNICE

www.pis.cz

Otevřeno: listopad – březen: po 11.00 – 17.00, út – ne: 9.00 – 17.00

Duben – říjen: po 11.00 – 18.00, út – ne: 9.00 – 18.00

Staroměstská radnice byla založena roku 1338. Radnice se v současné době skládá ze spojení 5-ti samostatných domů, které k ní byly postupně připojovány.

Zvláště typickou je pro stavbu Staroměstské radnice její 69,5m vysoká věž z druhé poloviny 14. století, která je na východní straně ozdobena arkýřem, součástí radniční kaple.

Na jižní straně radniční věže se pak nachází známý pražský Orloj, který sestrojil mistr Mikuláš z Kadaně roku 1410. Dle pověsti nechali po dostavbě Orloje staroměstští radní mistra Mikuláše z Kadaně oslepit, aby nemohl podobný Orloj sestavit také jinému městu.

Orloj lze rozdělit do tří částí: první částí jsou okénka, ve kterých se každou hodinu zjevují dřevěné postavy ukláňejících se 12 apoštolů. Každý apoštol má svůj atribut: sv. Petr klíč, sv. Matěj sekru, sv. Jan kalich ... Čtyři sošky umístěné o malý kousek níž se právě v době, kdy se zjevují apoštоловé, rovněž rozpohybují. Kostlivec převrací přesýpací hodiny a zvoní a tím dává najevo, že čas života již vypršel, kývá na Turka – symbol pohodlného života, který však kroucením hlavy smrt odmítá. Marnivec se zhlíží v zrcadle a Lakomec potráší měsícem plným peněz. Na závěr zakokrhá kohout a oznamuje probuzení k další hodině života.

Druhá část Orloje se nazývá sféra a znázorňuje pohyb nebeských těles, ovšem ještě podle staré představy, že Země stojí a všechno se točí kolem ní.

Nejníže je umístěna kalendářní deska, kde jsou kromě znaku města vymalována znamení zvěrokruhu a jednotlivé měsíce roku, které představují výjevy z venkovského života. Deska je opatřena ozubeným kolem s 365 vruby a každý den se o jeden vrub otočí. Za rok tedy kolem celé své osy.

Orloj také ukazuje čtyři druhy času: čas středoevropský, který je označen římskými číslicemi na obvodu sféry. Čas staročeský, znázorňují zlatá gotická čísla, v tomto způsobu měření času začíná den západem slunce. Čas babylonský, který se vyznačuje tím, že jsou v létě hodiny daleko delší než v zimě a čas hvězdný, který ukazuje malá hvězdička na prodlouženém rameni zvířetníkového kříže.

KOSTEL SV. MIKULÁŠE

www.svmikulas.cz

Otevřeno: při bohoslužbách

Prohlidky: po – ne: 10.00 – 16.00

Kostel sv. Mikuláše je původem gotický a sloužil jako farní kostel Starého Města ještě před dokončením Týnského chrámu. Po bitvě na Bílé hoře v roce 1620 a následné rekatolizaci Čech kostel získali benediktini, v letech 1732 - 1735 byl však přestavěn ve vrcholně barokním slohu Kiliánem Ignácem Dientzenhoferem.

Vstupní průčelí tohoto chrámu bylo obráceno směrem k Židovskému Městu, a nemuselo proto být nijak výrazně vyzdobeno. Naproti tomu chrámový bok se obrací přímo k Staroměstské radnici. Proto je boční průčelí bohatě zdobeno a vzbuzuje dojem, že se jedná o hlavní vchod. Výzdoba této boční fasády byla koncipována pro pohled zblízka, jak je patrné ze sklonu soch zde umístěných, které vytvořil Antonín Braun. Vnitřek chrámu je zdoben bohatou štukaturou od Bernarda Spinettiho. Autorem maleb v kupoli, kněžišti a bočních kaplí je Petr Assamo. Tyto malby představují výjevy ze života sv. Mikuláše a sv. Benedikta. Jistě si zde také všimnete obrovského korunového lustru daru od cara Mikuláše II. V roce 1787 v rámci svých náboženských reforem zrušil císař Josef II. téměř všechny kláštery a hodně kostelů, které nevykazovaly žádnou společensky prospěšnou činnost. V této době byl uzavřen i kostel Sv. Mikuláše a začal sloužit vojsku, ale během I. sv. války nechal tehdejší velitel pražské posádky znova obnovit výzdobu kostela vojáky – umělci, kteří by jinak museli na frontu. Po vzniku Pařížské třídy bylo východní nároží kostela doplněno roku 1906 o nikou se sochou sv. Mikuláše a klasicistní kašnu s delfiny. Po 1. světové válce byl kostel znova vrácen svému původnímu účelu a byl předán československé církvi husitské.

Vedlejší budova, která je přimknuta ke kostelu ze strany Kafkova náměstí stojí na místě bývalého kláštera benediktinů, a je na něm umístěna pamětní deska, která připomíná, že zde se narodil známý český německy píšící spisovatel Franz Kafka.

11. ŽIDOVSKÉ MĚSTO

Židovské osídlení Prahy má velmi starou tradici - židovští obchodníci a penězoměnci se v Praze usazovali již od 10. století. Původní osada v oblasti Malé Strany byla v polovině 12. století vystřídána osídlením na dnešním Josefově. Po celou dobu své existence mělo pražské židovské osídlení přesně vymezené územní hranice, které nesmělo překročit. Na rozloze 93 000m² se v dobách největšího rozkvětu tísnilo na 1900 osob. Židovské obyvatelstvo si od počátku svého osídlení Josefova vytvořilo vlastní samosprávu, měli zde vlastní školy i synagogy. Synagogy byly nejdůležitějšími místy ghettka. V nejstarších dobách nesloužily pouze účelům bohoslužebným, ale scházeli se v nich také židovští učitelé se svými žáky. A dokud Židovské Město pražské nemělo svou vlastní radnici, v synagogách se řešily i všechny veřejné záležitosti.

Během své historie židé trpěly mnohými pogromy z nichž první zaznamenaný byl již v roce 1096, v době kdy přes Prahu procházela 1. křížácká výprava. V roce 1389 je doložen další velký pogrom na pražské židovské ghetto, který jako malý chlapec zažil Avigdor Kari, pozdější pražský rabín. Na základě svého zájtku z dětství sepsal Selichot – kajícné modlitby, které se čtou dodnes ve dnech pokání na celém světě. Postavení židů se v Praze částečně zlepšilo až v roce 1781, kdy císař Josef II. vydal tzv. Toleranční patent, který židovskému obyvatelstvu povoloval přístup do škol. V roce 1848 bylo židovské obyvatelstvo zrovнопrávně s ostatním lidem a bylo jim poprvé v historii umožněno se volně vystěhovat z Ghettka. Toto povolení mělo

za následek, že se z pražského ghettta vystěhovali téměř všechny bohatší rodiny a naopak se do něj nastěhovala pražská chudina. Postupem času začalo ghetto chátrat a stala se z něho vykříčená čtvrť. Na konci 19. století už byla hygienická situace ghetto tak špatná (např. místnosti ve starých domech byly rozděleny čarou nakreslenou křídou na podlaze nebo šňůrou nataženou ve výši hlavy a v každém oddělení žila jedna rodina), že Pražský magistrát rozhodnul, že budovy ghettta budou zbořeny a ulice vybourány, aby se nešířily nemoci. Bylo zbořeno na 300 středověkých domů a 20 ulic.

Po tomto zákroku zůstala zachována pouze část původního ghetto představující dnešní Pražské židovské město – Josefov.

ŠPANĚLSKÁ SYNAGOGA

www.jewishmuseum.cz, www.bejt-praha.cz

Otevřeno: listopad – březen: denně kromě soboty 9.00 –

16.30

18.00 duben – říjen: denně kromě soboty 9.00 –

Je nejmladší ze všech synagog na území dnešního Starého Města, byla založena v roce 1868. Její název pochází z poslední přestavby z druhé poloviny 19. století, kdy byla vyzdobena motivy ze starého španělského maurského paláce Alhambry. Již ve 12.

století zde stávala tehdy nejstarší pražská synagoga zvaná Stará škola. Stará škola tehdy bývala centrem obce Židů východního ritu, ti žili odděleni od židů západního ritu, kteří se soustředili o několik desítek metrů dál v okolí Staronové synagogy. Synagoga dnes slouží jako muzeum židovských textilií.

FRANZ KAFKA(1883 – 1924) Franz Kafka patří mezi mezinárodně známé a uznávané spisovatele 20. století. Je známý především svými romány Proces, Amerika nebo Zámek. Kafka pocházel z pražské židovské rodiny a vyrůstal v době, kdy se v Praze začali zesilovat národnostní konflikty, což se také projevilo v jeho tvorbě.

Jak již bylo zmíněno Franz Kafka se narodil v bývalém benediktinském klášteře u kostela sv. Mikuláše a také většinu svého života prožil na Starém Městě. Kafkova rodina žila např. v domě U minutky, který je součástí Staroměstské radnice a v Celetné ulici. Mladý Franz také navštěvoval německé gymnázium, které bylo v paláci Golz-Kinských.

Během svého života se Kafka v Praze stýkal z tehdejší elitou pražských spisovatelů jako byli Franz Werfel, Max Brod či bratři Kischové. V roce 1915 získává svoji první literární cenu za povídku Topič. V letech 1916 – 17 tvořil ve Zlaté uličce na Pražském hradě, ale již tehdy u něj byla zjištěna tuberkulóza. Kafka na konci svého života opouští Prahu a umírá v roce 1924 na tuberkulózu v Kierlingu u Vídně.

STARONOVÁ SYNAGOGA

Otevřeno: leden – březen: ne – čt: 9.30 – 16.30, pá 9.00 – 14.00
duben – říjen: ne – pá 9.30 – 18.00

listopad – prosinec: ne – čt: 9.30 – 17.00, pá 9.00 – 14.00

Staronová synagoga z poslední čtvrtiny 13. století byla hlavní synagogou pražské židovské obce. Patří k nejstarším a nejkrásnějším gotickým památkám Prahy a navíc je i nejstarší synagogou v Evropě. Je tvořena dvojlodní síní rozdělenou dvěma pilíři sklenutými ojedinělou pětidílnou klenbou. Uprostřed synagogy stojí vyvýšené řečniště – almemor, oddělený tepanou mříží z 15. století. Kolem řečniště jsou umístěna sedadla pro nejvýznamnější členy židovské komunity. Můžete si zde také všimnout sedadla označeného číslem jedna, nad kterým je na stěně umístěna Davidova hvězda. Právě tady, prý sedával legendární rabín Löw, tvůrce pražského Golema.

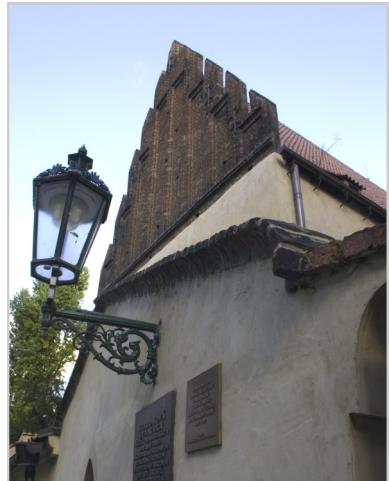
Nejdůležitějším místem celé synagogy je k východu obrácený svatostánek, v němž je uzavřena tóra - pět knih Mojžíšových. Tóru Židé považují za věc posvátnou; předcítající se jí nesměl dotknout rukama, ale pouze stříbrným ukazovátkem.

Na počátku 14. století byla k synagoze přistavěna předsíň, do níž byly vestavěny dvě pokladnice pro výběrčí daní a i oba cihlové štíty.

Do hlavní lodi synagogy se vchází z předsíně jedním z nejstarších pražských portálů. Jeho tympanon je zdoben reliéfem vinných listů a hroznů. Tato výzdoba představuje symboliku dvanácti izraelských kmenů jako větví jediného keře.

K synagoze se také vážou mnohé známé pražské legendy. Nejznámější z nich, která byla také několikrát zfilmována je o již zmíněném Golemovi – umělému člověku, kterého vytvořil pražský rabín Bezael Löw. Golem byl vytvořen z hlíny a vykonával veškeré domácí práce v rabínově domácnosti. Rabín Löw ho oživoval tím, že mu pod jazyk vkládal svitek zvaný šém s posvátným textem a Golem pak disponoval obrovskou silou a nevyčerpatelnou energií. Tak tomu bylo do té doby dokud mu šém nebyl opět z úst vyjmut.

Staronová synagoga je dnes jediná synagoga, která dodnes slouží bohoslužebným účelům.

KLAUSOVÁ SYNAGOGA

www.jewishmuseum.cz

Otevřeno: listopad – březen: denně kromě soboty 9.00 – 16.30

duben – říjen: denně kromě soboty 9.00 – 18.00

Klausová synagoga je kromě Vysoké synagogy a radnice další z veřejných staveb, které nechal Mordechai Maisl, primas židovské obce, postavit na své náklady. Tato barokní synagoga dostala jméno podle tří menších budov - klausů, jimiž byla tvorěna. Původně v první budově byla proslulá talmudistická škola rabbiho Löwa, v druhé vlastní synagoga a ve třetí nemocnice spojená s rituální lázní a s organizací péče o nemocné – pozdějšího pohřebního bratrstva. Stavba je ve svých interiérech zdobena pěknou štukovou výzdobou a valenou klenbou se 4 páry lunet.

V synagoze je nyní umístěna expozice starých hebrejských tisků a rukopisů popisující vývoj Židů ve střední Evropě od středověku.

STARÝ ŽIDOVSKÝ HŘBITOV

www.jewishmuseum.cz

Otevřeno: listopad – březen: denně kromě soboty 9.00 – 16.30

duben – říjen: denně kromě soboty 9.00 – 18.00

Starý židovský hřbitov nacházející se v těsné blízkosti Klausové synagogy, je samotnými Židy nazýván Beth-chaim, Dům života a je památkou světového významu. Datum, kdy byl hřbitov založen není známo, ale nejstarší nám známý náhrobek, který se na hřbitově nachází nese datum 25. dubna 1439 a jedná se náhrobek známého učence a básníka Avigdora Kara, který nepsal pogrom na Židy z roku 1389. Od této doby se na hřbitově nepřetržitě pohřbívalo až do roku 1787, kdy byl hřbitov zrušen. Vzhledem k tomu, že židovská obec měla po dlouhá staletí k dispozici pouze jediný hřbitovní prostor na omezeném prostoru mezi domy a protože Židé ne-směli vykopávat kosti mrtvých, začalo se pohřbívat do vrstev nad sebou. V současné době je tu umístěno 12 000 náhrobních kamenů a 80 000 hrobů ve 12 hřbitovních vrstvách nad sebou. Na hřbitovních náhrobcích si můžeme přečíst jak data zemřelého, tak i mnoho zajímavého z jeho života. Mnohé náhrobky jsou doplněny verší a symboly, které symbolizují jména, povolání a tradiční rody, které patřily k biblickému kmeni. Mezi nejznámější symboly patří žehnající ruce, které označují, že zemřelý patřil ke kněžskému rodu Aronova (Koheni), medvěd je hebrejské jméno Dob (medvěd), konvice je symbolem rodu Levi, myš rodinné jméno Maisl apod.

Na rozdíl od většiny jiných židovských hřbitovů nacházíme zde i reliéfy zobrazující lidskou postavu. Aby však kameníci neporušili náboženský zákaz zobrazování lidí (bylo to bráno jako zpupná snaha napodobit Boží stvoření), byly vědomě zobrazovány nedokonale.

PINKASOVA SYNAGOGA

www.jewishmuseum.cz

Otevřeno: listopad – březen: denně kromě soboty 9.00 – 16.30

duben – říjen: denně kromě soboty 9.00 – 18.00

Byla založena rabínem Pinkasem koncem 15. století jako součást rodinného domu zvaného U Erbů. Pinkasova synagoga byla několikrát přestavována, protože budova trpěla Vltavskými záplavami. Při posledním archeologickém průzkumu byly objeveny zachovalé zbytky středověké rituální lázně – Mikvy. V současné době je interiér synagogy s gotickou klenbou upraven jako památník oběti nacistického pronásledování Židů. Na stěnách synagogy jsou napsána jména více než 77 000 Židů z Čech a Moravy – obětí nacismu.

MAISELOVA SYNAGOGA

www.jewishmuseum.cz

Otevřeno: listopad – březen: denně kromě soboty 9.00 – 16.30

duben – říjen: denně kromě soboty 9.00 – 18.00

Synagogu nechal postavit židovský primas Mordechai Maisl v renesančním slohu v letech 1590-93 jako svou soukromou synagogu. Maisl získal povolení pro stavbu synagogy od císaře Rudolfa II., kterému jako jeden z nejbohatších pražských obchodníků, půjčoval peníze na války proti Turkům. Ze svého bohatství, které dle pověsti získal jako chudý chlapec od lesních skřítků, nechal, kromě synagog, vydláždit ulice Židovského města, postavil špitál a rozšířil židovský hřbitov.

Maiselova synagoga byla postavena jako velká výstavní stavba,

vybavená pokladem rituálních předmětů. Ve své době byla největší synagogou v Praze, ale byla bohužel několikrát přestavována a krácena. Dnešní podoba synagogy je z přelomu 19. a 20. století. Je vystavěna architektem J.M. Weltmüllerem v novogotickém slohu.

V době okupace sloužila jako skladiště konfiskovaného židovského majetku českých obcí a dnes se v prostorách synagogy nachází sbírka liturgických nádob Státního židovského muzea, která z velké části pochází z těchto konfiskátů.

12. RUDOLFINUM

www.czechphilharmonic.cz

Otevřeno: při účasti na koncertě

Tato novorenesanční budova se svými koncertními sály tvoří jednu z dominant pravého břehu Vltavy a dnes je sídlem České filharmonie. Byla postavena na konci 19. století dle projektu Josefa Zítka (architekt Národního divadla) a Josefa Schulze (architekt Národního muzea). Svůj název nese podle jména habsburského korunního prince Rudolfa.

Rudolfinum je první budova v Praze, která byla postavena na tak rozsáhlém pozemku (5 315 m²), a která sloužila víceúčelovému provozu. V budově je celkem 80 místností a sálů.

Nejvýznamnějším sálem je zde Dvořákova síň, kde v roce 1896 zahájila svoji činnost Česká filharmonie skladbami III. Slovanská rapsodie a symfonii Z nového světa. Tento koncert dirigoval skladatel Antonín Dvořák osobně. V roce 1945 se zde konal první koncert mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro a jeho nejprestižnější koncerty se zde konají dodnes.

Současný vzhled Rudolfinu je z doby jeho rekonstrukce v letech 1990–92, která zachovala podobu původní stavby. Na atice stavby jsou sochy slavných hudebních skladatelů – Georg Friedrich Händel, Ludwig van Beethoven, Wolfgang Amadeus Mozart, Johann Sebastian Bach a další. Po stranách schodiště z náměstí jsou sochy hudebních muz a sochy lvů a sfing. Interiéry jsou také vyzdobeny bustami hudebních skladatelů a dalšími uměleckými díly.

13. KLEMENTINUM

Otevřeno: leden – březen: po – ne: 10.00 – 16.00

duben – říjen: po – ne: 10.00 – 20.00

listopad – prosinec: po – ne: 10.00 – 18.00

Klementinum, bývalá jezuitská kolej, je hned po Pražském hradu druhou nejrozsáhlejší stavební památkou v Praze a také největší jezuitskou stavbou v Čechách. Jezuité přišli do Prahy roku 1556, kdy je povolal císař Ferdinand I. Habsburský, aby posílil svoji protireformační politiku v Čechách. Více než 200 let zde stavěli a upravovali svoji rezidenci, soustavu budov mezi čtyřmi ulicemi a dvěma náměstími, uvnitř rozdělenou pěti nádvořími. Na výstavbě Klementina se podíleli mimo jiné architekti Carlo Lugaro, Francesco Caratti, Domenico Orsi a František Maximilián Kaňka. Plastickou výzdobu vytvořili sochař Jan Jiří

Bendl – sochy světců na průčelí kostela sv. Salvátora, štukatér Giovanni Bartolomeo Cometi a další umělci. Zajímavostmi Klementina jsou třináctery sluneční hodiny, které jsou umístěny na stěnách komplexu či hvězdárenska věž z roku 1751, z jejíhož ochozu bylo dáváno znamení dělostřelcům k výstřelu oznamujícímu pražským obyvatelům polodne. Jezuité během svého působení v Čechách a v Klementinu věnovali velkou pozornost školství. Vybudovali zde všechny kategorie škol a již v roce 1571 dostali povolení od papeže udělovat akademické hodnosti. V Clementických školách studovalo hodně budoucích českých vzdělanců, kteří později ovlivnili historii Čech. Jezuitský řád měl ovšem také své stinné stránky jako jsou obecně známé hony na čarodějnici či pálení „nevzhodných“ knih. V roce 1773 byl Jezuitský řád nařízením papeže Klementa XIV zrušen a i jezuité z Klementina museli odejít.

Na třetím nádvoří Klementina se tyčí již zmíněná hvězdárenská věž s kovovou sochou Atlanta na vrcholu. V této věži již více než 200 let (od roku 1775) nepřetržitě pracuje meteorologická observatoř, která pravidelně měří povětrnostní podmínky Prahy. Takto dlouhé měření povětrnostních podmínek je v Evropě unikem.

Ze čtvrtého nádvoří se vstupuje do Zrcadlové kaple, která dnes slouží jako koncertní síň. Většina sálů je opatřena bohatou štukovou či obrazovou výzdobou. V současnosti je Clementinum sídlem Národní knihovny a jsou zde soustředěny vzácné knihovní fondy.

14. KOSTEL SV. FRANTIŠKA

Otevřeno: při bohoslužbách

Kostel sv. Františka s přilehlým klášterem patří jedinému původně českému rádu – Křížovníkům z červenou hvězdou. Rád vznikl roku 1234 jako špitální bratrstvo. Jeho dalším úkolem v počátku jeho existence byla péče o Karlův – tehdy Juditin most.

Chrám sv. Františka patří do období baroka, jeho architekt Jan Baptista Mathey zde vytvořil vyjímečnou stavbu, která jemně zapadá do koloritu Křížovnického náměstí s již několika jinými dominantami. Z jedné strany je to Staroměstská mostecká věž a z druhé chrám sv. Salvátora. Fasáda chrámu je vyzdobena plastikami českých světců od M.V. Jäckla a interiér zdobí fresky od V.V. Reinera. Na nároží kostela ze strany Křížovnické ulice stojí Viniční sloup pod kterým se nacházejí pozůstatky dlažebních kamenů ze starého Juditina mostu, který byl jako první kamenný most předchůdcem dnešního Karlova mostu. Tato dlažba je dnes nejstarší, po které můžeme v Praze chodit.

Z pravé strany chrámu stojí broncová socha Karla IV., vytvořená k příležitosti oslav 500. výročí založení Karlovy univerzity v roce 1848.

15. KARLŮV MOST

je postaven na místě původního mostu Juditina z druhé poloviny 12. století. Juditin most byl ve své době nejdelším mostem ve střední Evropě (měřil 514 m), byl však roku 1342 pobořen povodní. Stavbu Karlova (nebo Kamenného mostu, jak se původně nazýval) inicioval Karel IV. a základní kámen byl položen roku 1357. Karel IV. měl starost, bude-li most opravdu důkladně postaven, aby jej nestihl osud předchozího mostu Juditina. Poručil proto, aby se do malty pro její zpevnění přidávala syrová vejce. Podle výzkumů stavitel mostu Petr Parléř skutečně vejce do malty přidával a dokonce přimíchá-

val i víno.

Na 520 m dlouhém a 9,5 m širokém mostě upoutá pozornost především galerie 30 převážně barokních soch a sousoší pocházející ovšem až ze 17. a částečně pak z 19. století od předních sochařů (F. M. Brokoff, M. B. Braun, M. V. Jaekl a další). Nejstarší sochou je bronzový rytíř Bruncvík se lvem, stojící u pilíře na ostrově Kampa. Druhým nejstarším je pak sousoší sv. Kříže na třetím pilíři (ve směru od Staroměstského mostecké věže). Okolo kříže je umístěn hebrejský nápis oslavující Boha. Na předposledním pilíři napravo stojí proslulá socha Turka, střežícího jeskyni s uvězněnými křesťany, která je součástí sousoší sv. Jana z Mathy, sv. Felixe z Valois a sv. Ivana, známá je i socha sv. Jana Nepomuckého a asi uprostřed mostu je na zábradlí reliéf, znázorňující místo vhození do vody těla sv. Jana Nepomuckého. Poslední sousoší - věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje - zde bylo umístěno v roce 1938.

Ve středověku se na Karlově mostě konaly dokonce i rytířské turnaje. Na jednom z mostních výstupků byli z mostu potápeni v koších do ledové vody nepoctiví pekaři.

STAROMĚSTSKÁ MOSTECKÁ VĚŽ

www.pis.cz

Otevřeno: listopad - únor po - ne 10.00 - 17.00
března po - ne 10.00 - 18.00
duben - po - ne 10.00 - 19.00
květen - září po - ne 10.00 - 22.00
říjen po - ne 10.00 - 19.00

Staroměstská mostecká věž je považována za jednu z nejkrásnějších věží středověku. Z jedné strany zakončuje Křižovnické náměstí a z druhé tvoří vstupní bránu na Karlův most. Věž, s jejíž stavbou bylo započato za vlády Karla IV., byla také součástí Staroměstského opevnění. Stavitelem věže byl proslulý pražský architekt, který také pracoval na stavbě Svatovítského chrámu na Pražském hradě, Petr Parléř. Staroměstská mostecká věž je bohatě plasticky vyzdobena. Na její východní straně můžeme vidět vypodobnění obou panovníků, za jejichž vlády byla věž postavena - vlevo Karel IV. a vpravo Václav IV. Mezi nimi stojí zemští patroni sv. Vít a ještě výš sv. Zikmund a sv.

Vojtěch. Na boku věže nechal stavitele Petr Parléř umístit latinský nápis SIGNATESIGNATEMERE METANGISETANGIS („Zaznamenej si, zaznamenej a střez se, dotkneš-li se mě, zahyneš.“). Nápis se čte zepředu i zezadu stejně a měl mystický význam. Sklon středověku – a období Karla IV. obzvláště - k symbolice nasvědčuje již sama chvíle založení věže: roku 1357, 9.7. v 5 hodin 31 minut (135797531). Stejně tak symbolické je i členění věže do čtyř sfér. První je sféra pozemská, druhá pak měsíční zdobená mj. 28 kraby (28 dní oběhu Měsíce). Nad ní se nachází sféra sluneční (symbolizující královskou a císařskou moc) a konečně sféra hvězdá, symbolizovaná sochami svatých. Mostecká věž je zdobena znaky zemí, které náležely k české koruně. Západní strana věže je mnohem chudší, neboť otevřena k mostu často čelila válečným náporům (například v roce 1648, kdy Prahu obléhali Švédové – tuto událost připomíná pamětní deska na stěně věže z roku 1650). Věž bylo také kdysi užíváno jako vězení pro dlužníky a dodnes jsou na stěnách čitelné nápisy vězňů.

Schodištěm po boku věže se vstupuje do pater, jež poskytuje krásný pohled na Karlův most a panoráma Hradčan.

MALÁ STRANA

Malá Strana byla po Starém Městě druhé město pražské. Byla založena roku 1257 králem Přemyslem Otakarem II. hlavně k posílení obranyschopnosti Hradu. Prvními obyvateli Malé Strany byli osadníci ze severního Německa.

Velkého rozvoje Malá Strana dosáhla v době vlády Karla IV. Ten jí podstatně rozšířil a nechal obehnal hradbou, jejíž část je dnes nazývána Hladová zeď – její zbytky můžete vidět v Petřínských sadech.

Právě zde se od samého začátku nacházely četné církevní stavby na poměrně malém území. Tato jejich koncentrace způsobila, že Malá Strana byla na začátku husitských válek roku 1419 důkladně vyrobaváná.

Husité tehdy zaútočili proti královské posádce a vypálili arcibiskupský dvůr s velkou částí města. Sotva se tehdy Malou Stranu podařilo znova vystavět postihla ji další těžká rána. Roku 1541 zde vypukl rozsáhlý požár, který prakticky město srovnal se zemí. A tehdy dostala Malá Strana svůj typický charakter, který je tolik odlišný od Starého Města. V blízkosti hradu vzniklo rezidenční město, kde si bohatá šlechta stavěla své přepychové paláce. Tyto palácové stavby jsou převážně barokní. V 17. století zde vyrostly šlechtické paláce jako Valdštejnský, Nostický, Michnovský, Fürstenberský.....a tvorili zde architekti jako Kilián Ignác Dienzenhofer, Anselmo Lurago, Giovanni Domenico Orsi a další. Krásá a půvab Malé Strany byly ještě zvýrazněny četnými zahradními stavbami v terasovitě upravených svazích, které jsou architektonickou zvláštností střední Evropy.

16. KAMPA

Ostrov Kampa patří mezi neromantičtější a nejklidnější místa Prahy. O ostrovu by se dalo říct, že se opticky skládá ze dvou částí. Ta první blíže ke Karlovu mostu je tvořena malým útulným náměstíčkem a druhou částí park, který vznikl spojením několika historických zahrad. První historická zmínka o Kampě je již z druhé poloviny 12. století, kdy ostrov byl věnován johanitskému klášteru. Ostrov velmi dlouho trpěl povodněmi a na základě toho neměl dlouho ustálený tvar, tato situace se změnila až po roce 1541, kdy v Praze vypukl velký požár a tehdy byl ostrov Kampa zpevněn navážkou sutin z vyhořelých budov. Od Malé Strany odděluje Kampu rameno Vltavy známé jako Čertovka, které bylo pojmenováno podle ženy, která zde vlastnila mlýn a vzhledem k tomu, že tehdy proti všem zvyklostem na mlýně úspěšně hospodařila sama, lidé si o ní mysleli, že je spojčená s dáblem. Ostrov byl až do poloviny 16. století prakticky pustý, až na tři mlýny. Dnes jsou na dvou z těchto mlýnů stále zachována mlýnská kola. V 16. století se zde na Kampě usadili řemeslníci, mající za povinnost pečovat o Karlův most.

Na konci Hroznové ulice uvidíte otáčející se kolo Velkopřevorského mlýna v korytě ramene Vltavy zvané Čertovka. A hned na začátku Velkopřevorského náměstí zbytky známé Lennonovy zdi.

17. KOSTEL PANNY MARIE POD ŘETĚZEM

Otevřeno: při bohoslužbách

nese svůj název od středověkého zvyku na noc uzamykat ulice kolem konventu řetězy. Chrám byl vybudovaný pro rád Maltézských rytířů po roce 1169, jako první česká komenda tohoto maltézského řádu. Rád vznikl v 11. století v Palestině pro obranu křesťanů proti pohanům a získání Svaté země z islámské nadvlády. Dnešní podoba kostela Panny Marie pod řetězem je torzem nedokončeného gotického chrámu, který započal budovat panovník Karel IV. Po této kapitole dějin stavby zde zůstaly zachovány dvě mohutné gotické věže, za nimiž místo chrámové lodi vznikla malá předzahrádka. Dnešní chrám je tvořen z bývalého presbytáře zamýšlené velkolepé stavby. Z výzdoby interiéru kostela zmíníme hlavní oltářní obraz Karla Škréty Bitva u Lepanta. Před tímto obrazem byli vždy pasováni noví členové řádu.

Ke kostelu je připojena budova maltézského konventu z poloviny 18. století.

MALOSTRANSKÉ NÁMĚSTÍ

Náměstí zde bylo již od založení Malé Strany ve 13. století. Původně zde bylo tržiště a náměstí bylo okolními budovami rozděleno na dvě části. Většina domů na náměstí má gotické základy s renesančními či barokními štíty. Náměstí domnuje jedna z nejkrásnějších barokních staveb Prahy Chrám sv. Mikuláše, dále zde nalezneme bývalý morový sloup Nejsvětější trojice.

ŠTERNBERSKÝ PALÁC V dolní části náměstí se nachází Šternberský palác s barokním průčelím, který vznikl roku 1684 spojením dvou domů. Jedním z nich byl hostinec pro cizí delegace, kde byl ubytován i turecký vyslanec Mehmet Beg (ten si s sebou přivezl do Prahy i velbloudy). Tento dům se nechvalně zapsal do české historie, protože právě zde v roce 1541 vypukl požár, který zničil skoro celou Malou Stranu, Hradčany a dostal se až na Pražský hrad. Dům je zdoben 7 zajímavými chrlíci, které představují alegorie 7 podob českého parlamentu. Můžete si zde také všimnout krásných slunečních hodin.

V dnešní době objekt využívá poslanecká sněmovna parlamentu České republiky.

DŮM MALOSTRANSKÉ BESEDY – MALOSTRANSKÁ RADNICE V dolní části náměstí stojí Malostranská radnice, do dnešní podoby přestavěná na přelomu renesance a raného baroka podle projektu Giovanniego Maria Filippiho. Roku 1575 zde byla sepsána tzv. česká konfese, dohoda uzákoňující v Čechách náboženskou svobodu, ve své době něco v Evropě naprostě unikátního. Před radnicí stávala kdysi šibenice a pranýř.

18. CHRÁM SV. MIKULÁŠE

www.psalterium.cz

Otevřeno: březen – říjmen: denně 9.00 – 17.00

listopad – únor: denně 9.00 – 16.00

Chrám sv. Mikuláše s přilehlou skupinou budov je dominantou celého Malostranského náměstí. Chrám patří mezi naše i evropské nejkrásnější barokní stavby jejichž principem jsou vzájemně se protínající elipsoidy.

Jeho stavba byla započata roku 1703 na místě původního gotického kostela stejněho zasvěcení. Staviteli chrámu byli jezuité, kteří toto místo získali zásahem pražského arcibiskupa a tehdy jednoho z nejlivnějších mužů státu Albrechta z Valdštejna. Jednalo se o stavbu tak významnou, že základní kámen ke stavbě tehdy položil sám císař Leopold I.

V první fázi stavby zde předvedl své vrcholné stavební umění Kryštof Dientzenhofer, který postavil lodní prostor s bočními kaplemi. Stavba čtyřicetimetrového, dynamicky konvexně-konkávně zprohýbaného průčelí a rozlehlého prostoru lodi byla experimentem tohoto druhu barokních staveb u nás i v Evropě.

Kryštofov syn Kilián Ignác Dientzenhofer, který převzal stavbu chrámu po otcově smrti, se zasloužil o stavbu kněžiště s ohromnou kopulí. Dál na stavbě pracoval Anselmo Lurago, který přistavěl v letech 1751-56 štíhlou zvonici.

Do vnitřku chrámu se vstupuje vchodem, nad nímž je upevněn znak rodu Kolowratů, kteří byli významními mecenáši stavby. Nástropní freska hlavní lodi s tématem *Oslavení sv. Mikuláše* je od Jana Lukáše Krackera a se svými 1500m² patří k největším v Evropě.

O vzniku této fresky se vypráví, že malíř si při její tvorbě přál, aby ho při malbě nikdo nepozoroval. Chtěl, aby celé jeho dílo bylo spatřeno, až když bude dokončeno. Ale jeden z jezuitských mnichů byl tak zvědavý, že chodil mistra při práci pozorovat, a aby ho malíř neviděl schovával se za jeden chrámový sloup. Malíř si ho ale všimnul a za trest ho nakreslil na malbu své nástropní fresky jako postavu, která vše pozoruje skrytá za sloupem. Když po nějaké době byl malíř se svou prací hotov a všichni se mohli na výsledek jeho práce podívat, tak se hodně pobavili, když na malbě poznali svého známého kolegu.

Freska v kupoli je dílem Františka Xavera Palka na téma *Oslava Nejsvětější Trojice*, který byl po V. Reinerovi ve své době nejvíce uznávaným umělcem. Samotná kopule je pak vysoká 70m a s ní sousedící zvonice má výšku 79m.

Loď chrámu je vyzdobena četnými pozdně barokními sochami, hlavně od Ignáce Františka Platzera. Asi nejvýznamnější součástí výzdoby chrámu jsou obrazy Karla Škréty – obraz *Ukřižování* z poloviny 17. století, umístění v kapli sv. Barbory a pašijový cyklus v emporách kostela.

Po roce 1773, kdy byl zrušen jezuitský řád, kostel sv. Mikuláše se stal hlavním farním chrámem Malé Strany.

19. NERUDOVA ULICE

Tato malebná a strmá ulice je hlavním spojením mezi Malou Stranou a Hradčany a byla také součástí Královské korunovační cesty českých panovníků na Pražský hrad. Její dnešní vzhled byl tvořen převážně v době barokní, ale leckteré zdejší domy vznikly již v období středověku. Ulička, která se původně se jmenovala Strahovská v dolní části a horní část se jmenovala Ostruhová, byla na konci 19. století pojmenována podle spisovatele a novináře Jana Nerudy, který v této ulici strávil část svého života, a který o Malé Straně také velmi často psal.

Tato ulice je proslulá hlavně díky domovním znamením na jednotlivých stavbách.

Domovní znamení sloužila až do doby, kdy císařovna Marie Terezie nechala domy číslovat, jako orientační znamení domů. Domovní znamení často vyjadřovala postavení, zaměstnání nebo jméno majitele domu.

Dům u TŘÍ HOUSLIČEK (č. 12) již svým jménem naznačuje, že zde bydlely po sobě tři rodiny pražských houslařů. Jeho fasáda je zdobena malbami řeckých bohů. Další zajímavý dům, je renesanční dům **U ZLATÉ ČÍŠE (č. 16)** patřil - již podle svého názvu - zlatníkovi. **Dům u sv. JANA NEPOMUCKÉHO (č. 18)** je původně renesanční, barokně přestavěný. Na portále je zdoben reliéfem sv. Jana Nepomuckého z počátku 18. století.

Přibližně uprostřed ulice si všimněte zeleného domu, který hodně vystupuje z řady a zužuje ulici. Jedná se dům, který byl původně připojen ke Strahovské hradební bráně. Právě na tomto místě se ve středověku nacházela malostranská hradební zed'. V domě je dnes čajovna. Také se vypráví pověst, že právě tudy vždy v pátek v noci projíždí ohnivé spřežení, na kterém sedí bezhlavý kostlivec a čeká na vysvobození své duše z prokletí, ale nikdo neví jak ho vysvobodit. Asi uprostřed Nerudovy ulice stojí bývalý klášter theatinů s **KOSTELEM PANNY MARIE USTAVIČNÉ POMOCI**, který vznikl v 18. století. Jeho architektem je pravděpodobně Jean B. Mathey a stavěl ho Jan Blažej Santini. Kostel je zdoben plastikami např. Matěje Václava Jaekla.

Jedním z posledních domů v ulici je **DŮM U DVOU SLUNCŮ (č. 47)**, kde v letech 1845-57 žil spisovatel Jan Neruda. Poslední dům v Nerudově ulici se jmenuje U ZLATÉ HVĚZDY a tam se prudce stáčí doprava ulice KE HRADU. Ta byla vylámána ve skále v letech 1638-44, aby umožnila snadnější přístup ke Hradu. Pří

20. STRAHOVSKÝ KLÁŠTER

www.strahovskyklaster.cz

Otevřeno: leden – prosinec: po – ne: 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00

Dominantu nad Pražským hradem představuje jedna z význačných románských památek české kultury Strahovský klášter. Znali tvrdí, že klášterní chrám Panny Marie vš ve své době největší románskou stavbou Evropy. Klášter byl založen roku 1140 a jeho název je pravděpodobně odvozen od skutečnosti, že svojí polohou střežil přístupové cesty ke Hradu.

Zakladatelem kláštera je řád premonstrátů, přísný náboženský řád, který vznikl v polovině 12.

století ve Francii. Ostatky jeho zakladatele sv. Norberta jsou uloženy v klášterním chrámu Panny Marie. Strahovský klášter se velmi brzy po svém založení stal centrem vzdělanosti s věhlasnou knihovnou a díky tomuto také unikl známému rušení klášterů a všech ostatních církevních staveb za Josefa II. Velkolepá knihovna je zde zachována i v dnešní době. V sálech konventu zvaný Teologický a Filosofický se uchovává starší i novější literatura vědeckého rázu, teologické rukopisy, protisky i zakázané knihy. Celkově strahovská knihovna obsahuje přes 130 tisíc svazků knih a rukopisů, z nichž mnohé se datují před rok 1500.

Dnes je zde stále činný klášter, muzeum a v kapli sv. Rocha galerie.

21. ČERNÍNSKÝ PALÁC

Černínský palác je někdy považován za nejvyšší stupeň nadřazenosti a pýchy. Byl postaven šlechtickým rodem Černínů jako monumentalní soupeř Pražskému hradu. Dnes je tato 150 metrů dlouhá budova díky zmíněné pýše nevýznačnější barokní stavbou pražské světské architektury. Plány paláce vypracoval architekt Francesco Caratti a v jeho díle pokračovali další význační architekti a stavitelé, jako např. F.M.Kaňka, G. Santini-Aichl a A. Lurago. O výzdobu se pak postarali především sochař M.B.Braun a malíř V.V.Reiner.

Krášu paláce a jeho rozsáhlost v době jeho dokončení obdivoval i císař Leopold, který chtěl palác vidět při své návštěvě Prahy bezprostředně po sejmutí lešení.

Rozsáhlost a monumentalita této stavby tak z jedné strany budila obdiv a podporovala význačné postavení rodu Černínů v monarchii, a z druhé strany způsobovala Černínům problémy s vysokými finančními náklady na jeho údržbu a opravy. Černínský palác se dokonce roku 1742 stal při obléhání Prahy francouzským vojskem v jistém slova smyslu rukojímí. Francouzové začali hrozit habsburským vojskům, že Černínský palác poboří a že do jeho zdí umístí své dělostřelectvo. A na opakující císařská vojska, která v té době držela Mnichov, hrozila, že vyhodí do povětrí tamější kurfiřtský palác, stane-li se něco paláci Čenínskému. Toto nakonec způsobilo, že oba paláce zůstaly zachovány.

Přes tento úspěch byla oprava paláce po této válce tak finančně nákladná, že rod Černínů finančně zruinovala. V roce 1851 prodal zchudlý rod Černínů palác státu a na krátký čas zde byla zřízena kasárna. Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl palác znovu zrestaurován a začal sloužit pro potřeby úřadu Ministerstva zahraničních věcí, které zde sídlí dodnes. V roce 1948 z oken tohoto paláce vypadl tehdejší ministr zahraničí Jan Masaryk, okolnosti jeho smrti jsou dodnes nevyjasněné.

22. LORETA

www.loreta.cz

Otevřeno: leden- prosinec: út - ne 9.00 - 12.15 13.00 - 16.30

Loreta neboli Svatá chýše je drobná stavba uprostřed dnešního areálu. Podle legendy byla chýše, v níž bydlela v Nazaretu Panna Marie s Ježíškem, přenesena anděly do Itálie, odkud se tradice stavění svatých chýší rozšířila do celého světa.

(C) Prague City Line

Pražská Loreta byla postavena v první polovině 17. století K. I. Dientzenhoferem. Zvenčí je zdobena reliéfy s výjevy ze života Panny Marie, starozákonních světců a legendou o přenesení loretánské chýše z Nazaretu. Uvnitř je na stříbrném oltáři posvátná soška Panny Marie Loretánské vyřezaná z černého dřeva.

Ambity kolem chýše jsou zdobeny nástropními malbami na námět loretánské litanie a zakončeny 6-ti kaplemi. V prvním patře ambitů je trezor, ve kterém je umístěna proslulá klenotnice s diamantovou monstrancí, jež je vyzdobena 6 222 vsazenými diamanty ze svatebního šatu hračky Kolovratové. Naproti vchodu loretánské chýše stojí kostel narození Páně a celý areál je spojen krytou chodbou s klášterní budovou kapucínů u kostela Panny Marie Andělské.

Ještě se zde v krátkosti zmíníme o loretánské zvonkohře. Tato známá zvonkohra je složena z 27 zvonů se škálou o rozsahu 2,5 oktávy. Zvonkohra se dá použít několika způsoby, ale nejčastěji uslyšíte znít mariánskou píseň Tisíckrát pozdravujeme Tebe.

HRADČANY

Hradčany jsou historicky třetím pražským městem a vznikly bezprostředně na hradním předhradí, které bylo osídleno již v 10. století a zahrnovaly v podstatě území dnešního Hradčanského náměstí. Oficiálně bylo založeno kolem roku 1320 jako poddanské město a správně podléhalo purkrabímu Pražského hradu. Po roce 1360 Hradčany rozšířil Karel IV. a v roce 1541 je stejně jako Malou Stranu skoro zničil požár. V této době musely být přestavěny a postupně se staly dominantou renesanční a barokní architektury v Praze. Snaha usadit se v blízkosti panovníka vedla mnohé aristokratické rody k honbě, který palác zde bude největší a který nejdražší a tak zde vznikly paláce jako Černínský palác, Toskánský palác nebo Martinický.

23. HRADČANSKÉ NÁMĚSTÍ

Hradčanské náměstí tvoří takové předdvoří Pražskému hradu. Svou současnou podobu získávalo do poloviny 18. století, v době, kdy se zde stavěly výstavní renesanční a barokní paláce. I když dnešní vzhled náměstí je hlavně barokní.

Uprostřed náměstí najdeme barokní mariánský sloup se sochou Panny Marie od Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa a jeden z mála dochovaných litinových kandelábrů s plynovými lampami s šedesátých let 19. století.

Na náměstí se nachází řada několik výstavních palácových staveb, z nichž dvě nejvýznamnější Vám přiblížíme.

ŠTERNBERSKÝ PALÁC

www.ngprague.cz

Otevřeno: út - ne: 10.00 - 18.00

Šternberský palác do něhož se dá dojít průchodem v levé bráně Arcibiskupského paláce, je dílem vrcholného baroka. Své umění zde v letech 1698 - 1707 předvedli mj. Giovanni Santini a Domenico Martinelli. Zde měla od roku 1796 sídlo Společnost vlasteneckých přátel umění v Čechách, které příslušníci šlechty poskytovali obrazy a sochy ze svých soukromých sbírek. Od roku 1949 hostí

PRAHA 1

tento palác expozice starého evropského umění Národní galerie. Sbírky Národní galerie jsou zde uspořádány do tří pater paláce .

ITALSKÉ UMĚNÍ: Je zde sbírka z let 1300 -1800, její nejzajímavější částí je řada deskových obrazů, která pochází ze sbírek rodiny d'Este, kterou zdědil Franz Ferdinand a jsou ze zámku Konopiště. Mezi její nejcennější díla patří Oplakávání od Lorenza Monaca. Z italské renesance je zde *Svatá konverzace Palmy il Vecchia, Eleonora z Toledo* od A. Bronzina, *Madona od Sebastiana del Piomba*. Baroko je nejvíce zastoupeno tzv. benátskou školou: Bassano, S. Ricci, F. Guardi a Canalettův *Pohled na Temži*, který je dlouhodobě zapůjčen rodinou Lobkovitzů. Uvidíte zde díla jako jsou *Sv. Jeroným* od Tintoretta nebo *Podobizna staršího muže* od Jacopa Bassana.

NĚMECKÉ A RAKOUSKÉ MALÍŘSTVÍ: z let 1400-1800, můžete vidět vedle řady zajímavých děl, slavnou Dürerovu *Růžencovou slavnost*, která patřila do pověstných uměleckých sbírek císaře Rudolfa II.

NIZOZEMSKÉ A VLÁMSKÉ MALÍŘSTVÍ: z let 1400 – 1700 je v galerii zastoupeno nejpočetněji. Najdete zde hlavně zátiší a krajinomalbu. Uvidíte obrazy od P.P. Rubense – *Smrt sv. Tomáše* a *Smrt sv. Augustina*, Rembrandta – *Portrét učence*, El Greca, Carnacha, Tintoretta, Goyi a další díla. Velká část sbírek holandského umění se nachází na zámku Hluboká nad Vltavou v Jižních Čechách.

Dále zde najdete oddělení, které se věnuje ikonám, antickému a klasickému umění, francouzskému umění a obvykle je zde i nějaká další výstava, která se věnuje nějaké konkrétní tématice. Tuto výstavu stojí za to navštívit.

ARCIBISKUPSKÝ PALÁC

stojící naproti terase Hradčanského náměstí, je stavbou vrcholně barokní s nažloutlou rokokovou fasádou, zdobenou plochými dekorativními ornamenty od Jana Josefa Wicha z roku 1760, který ještě předtím, v letech 1722 - 25, provedl přestavbu paláce. Uprostřed fasády je umístěn velký arcibiskupský znak. V paláci jsou bohatě zařízené interiéry, obzvláště kaple a obrazárna. V druhém patře se nachází reprezentační sály s řadou devíti gobelinů, které byly na námět „Nová Indie“ vytvořeny v letech 1754 - 65 v Paříži. V Arcibiskupském paláci se také nachází vzácný arcibiskupský kočář, který je jedním ze dvou dochovaných v Evropě. Jde o barokní rukodělnou práci s pozlacenou plastickou výzdobou a arcibiskupským znakem na dvírkách.

Palác se stal sídlem pražského arcibiskupství již v polovině 16. století za vlády císaře Ferdinanda I. Habsburského a pražský arcibiskup zde sídlí i dnes. V roce 1990 zde byl ubytován i papež Jan Pavel II.

24. PRAŽSKÝ HRAD

www.hrad.cz

Pražský hrad paří mezi místa, která si určitě nenechte ujít. Je symbolem tisícileté historie Prahy. Byl založen v letech 880 – 890 jako románské hradiště jehož zbytky jsou dodnes zachovány pod dlažbou na třetím nádvoří.

Při jeho prohlídce budete moci obdivovat stavby jako je Svatovítská katedrála, která už z dálky tvoří dominantu Pražského kradu i celého města, Starý královský palác, klášter sv. Jiří s jeho románskými zdmi, Zlatou uličku, kde budete udíveni představou, jak jen mohli lidé žít v tak malém prostoru, slavné Rudolfské sbírky umění a mnohem více. A až budete unaveni stačí sejít do krá-

lovsckých zahrad Pražského hradu, které patří mezi skvosty zahradní architektury od dob renesance a zde se pohodlně posadit a odpočítat.

PAMÁTKY PRAŽSKÉHO HRADU

PRVNÍ HRADNÍ NÁDVOŘÍ

Na První nádvoří vejdeme barokní mřížovou branou, kterou střeží zápasící Giganti, sousoší od Ignáce Františka Platzera z roku 1769. Téměř v těchto místech se po dlouhá staletí nacházel 1. hradní příkop, který dělil Hrad od Hradčanského náměstí a vstup do hradního areálu byl možný pouze po padacím mostu. Tento hradní příkop byl jeden ze tří, které původně ochraňovali hrad a byl přírodní. Druhé dva byly již vybudovány uměle, nacházely se na rozhraní dnešních hradních nádvoří.

První nádvoří Pražského hradu je obklopeno palácovými bloky, které nechala postavit Marie Terezie. Výstavby tohoto rokokového čestného dvora se ujal vídeňský architekt Nicollo Pacassi. Při stavbě se rozhodl zachovat Matyášovu branu, jednu z prvních barokních staveb Prahy – původní vstup do Hradu – postavenou v roce 1614 Giovannim Mariem Filippim.

Před branou stojí vlajkové stožáry z kmenů borovic. Z průchodu mezi prvním a druhým nádvořím vedou schody do reprezentativních prostor Hradu, které dnes slouží prezidentu republiky jako vstupní audienční síň. Schodiště vlevo je vstup do Španělského sálu.

DRUHÉ HRADNÍ NÁDVOŘÍ

Dnešní podoba druhého hradního nádvoří je stejně jako první nádvoří upravena dvorním architektem Marie Terezie Niccolou Pacassim. Původně bylo toto nádvoří vybudováno v 16. století na místě druhého hradního příkopu.

Severní trakt nádvoří byl postaven převážně za vlády císaře Rudolfa II. Nejprve byly postaveny přízemní konírny a o několik let později byly na protilehlé straně, obrácené k městu, postaven císařský palác. Rudolf II., byl panovníkem umění milovným a tak hodně hradních prostor vyčlenil svým uměleckým sbírkám. Brzy ale vyčleněné prostory paláce přestaly dostačovat. Rozhodl se proto zvýšit konírny o jedno patro a do něj umístit část svých sbírek. V prvním patře nechal rovněž zbudovat dva další výstavní sály v renesančním slohu – Španělský a Galérie. Známá obrazárna Pražského hradu, kde je dnes vystavena část slavných rudolfských uměleckých sbírek je umístěna právě v těchto konírnách.

Při rekonstrukci konírny se také podařilo odkrýt zachované zbytky prvního kostela Hradu – kostela Panny Marie – druhého katolického kostela v Čechách z 9. století.

OBRAZÁRNA PRAŽSKÉHO HRADU

www.hrad.cz, www.obrazarna-hradu.cz

Otevřeno: zimní sezóna: denně 9.00 – 16.00
letní sezóna: denně 9.00 – 18.00

byla z Rudolfových koníren upravena v roce 1965 a je zde instalována část původní sbírky obrazů Rudolfa II.

Rudolf II. byl na svoji dobu velmi vzdělaným člověkem. Ví se o něm, že za dobu

svého panování kolem sebe shromáždil plejádu tvůrčích osobností. Malíře, sochaře, umělecké řemeslníky, astronomy, alchymisty, lékaře. Vždy se o umění zajímal, stejně jako o vědu, zvláště o obory na pomezí exaktnosti a šarlatánství, o alchymii a astrologii. Např. za dobu své vlády shromáždil neuvěřitelných 3000 obrazů převážně vysoké kvality. Měl jedinečnou ucelenou sbírku obrazů Dürerových, Boschových, Pietra Brunghela staršího, plátna Leonarda, Tiziana, Raffaela, Crancha, Tintoretta. Jeho sbírky obsahovaly kolekci uměleckořemeslných artefaktů, zlatý poklad, kolekci minerálů, hodiny, hvězdářské a měřící přístroje, mechanické hračky, rozsáhlou knihovnu, přirodniny, vycpaniny a různé rarity např.: *perpetum mobile*, rohy bájních jednorožců, mandragory, holenní kost obra atd.

Sbírka jeho obrazů patřila k největším na světě, sbírka klenotů pak k nejdražším. Rudolf II. měl v plánu, že ze svých sbírek učiní universální muzeum tzv. „encyklopedii viditelného světa“.

Na Rudolfově dvoře také pracovali mnozí významní umělci jako byl malíř Hans von Aachen nebo sochař Adrien de Vries, další významný malíř Ital Giuseppe Arcimboldo, jehož obrazy z květin, živočichů a zeleniny zná téměř celý svět. Slavní hvězdáři Tycho de Brahe, Jan Kepler, G. Bruno. A nesmíme opomenout také alchymisty, kteří jsou v dnešních dobách opředeni tajemstvím a možná trochu i čarodějnictvím a zároveň jsou považováni za průkopníky fyziky a chemie. Sám Rudolf byl prý v tomto oboru velmi vzdělaný a často se zúčastňoval zajímavých alchymistických pokusů.

Rudolf byl také hodně výstředním panovníkem, který se často pro svoji vášeň k umění i k vědám zapomíнал věnovat vládnutí, což také nepřímo vedlo k vzniku třicetileté války a následně i k ztrátě jeho oblíbených sbírek. Na konci třicetileté války v roce 1648 velké množství děl z Rudolfových sbírek uloupili Švédové. Část z tohoto obrovského bohatství nashromážděného císařem Rudolfolem II. si můžete prohlédnout právě v Obrazárně Pražského hradu. K nejvýznamnějším zde přechovávaným dílům patří obraz *Toaleta mladé ženy* od Tiziana, Tintorettovo *Bičování Krista* nebo Rubensovo *Shromáždění olympských bohů*. Zastoupeni jsou zde i Mistr Theodorik, Paolo Veronese, Hans von Aachen, Domenico Fetti, Bartolomeo Spranger, Jan Kupecký, Petr Brandl a další.

ŠPANĚLSKÝ SÁL

Věhlasný Španělský sál, který nechal v letech 1602 – 1606 Rudolf II. vybudovat v prvním patře tohoto hradního křídla, byla údajně největší světská místnost hradu, ale dodnes se bohužel nedochovala v původní podobě. Dnešní úprava je pseudobarokní a byla provedena k připravované korunovaci císaře Františka Josefa I. českým králem, ke které však nikdy nedošlo. Sál je 48 metrů dlouhý, 24 m široký a 12 m vysoký.

TŘETÍ HRADNÍ NÁDVOŘÍ

Podjezdem východního palácového křídla se dostáváme na třetí nádvoří, které kolem sebe shromažďuje nejstarší památky celého Hradu. I zde jsou budovy různého stáří sjednoceny Pacassihou fasádou. Celé toto nádvoří bylo ve dvacátých letech minulého století překryto dlažbou pod, kterou se ukrývají zbytky původních středověkých staveb nádvoří. Jsou to např. zbytky malého kostelíka ze 12. století a pohrebiště. Nejvýznamnější stavbou nádvoří je největší z pražských kostelů katedrála sv. Víta, kde je umístěna hrobka českých králů a schránka korunovačních klenotů

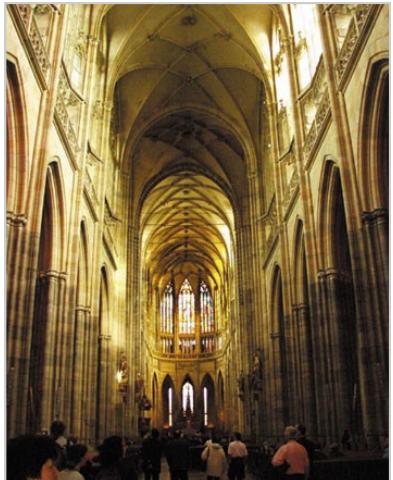
KATEDRÁLA SV. VÍTA

www.katedralapraha.cz

Otevřeno: listopad - únor po - so 9.00 - 16.00, ne 12.00 - 16.00
březen - říjen po - so 9.00 - 17.00 h, ne 12.00 - 17.00

Katedrála sv. Víta v gotickém slohu je dominantou celého nádvoří a zároveň nejvýraznější stavbou celé staré Prahy. Původně v místech dnešní katedrály stávala kamenná rotunda, založená v letech 926-929, a posléze románská bazilika z roku 1085. Karel IV. nechal baziliku zbourat a rozhodl se postavit na jejím místě chrám, jednak proto, aby zvýšil lesk své moci, a jednak proto, že pražské biskupství bylo za jeho vlády povýšeno na arcibiskupství. A každé město, ve kterém sídlilo arcibiskupství, muselo mít svou katedrálu. Karel IV. tedy dal roku 1344 příkaz ke stavbě katedrály. Prvním stavitelem tohoto svatostánku byl Matyáš z Arrasu, který vystavěl osm kaplí na konci dnešní katedrály. Po jeho smrti v roce 1352 pokračoval ve stavbě Petr Parléř z německého Gmündu. Do své smrti v roce 1399 stačil vystavět zbytky chórových kaplí, vytvořit trifórium, zaklenout chór a uzavřít katedrálu prozatímní stěnou. Ovšem ve stavbě, která měla po smrti Petra Parléře pouze polovic délky dnešní, se po dalších 500 let nepokračovalo. Až v 19. století byla založena Jednota pro dostavění chrámu a stavitele Josef Kranner, Josef Mocker a Kamil Hilbert stavbu roku 1929 dokončili.

Svatovítská katedrála je dnes 124m dlouhá, 33m vysoká a největší šířka stavby je 60m. Katedrála je trojlodní stavbou doplněná příčnou lodí a věncem chórových kaplí, klenbu nese 28 pilířů. Chrámová věž je vysoká 96,5m a je zakončena renesanční helmicí, na níž je upevněn 3,5m vysoký český lev. V této věži je také umístěn největší zvon v Čechách z roku 1549 vážící 16,5 tuny.

VÝZDOBA KATEDRÁLY:

Do katedrály se vstupuje západním průčelím, jemuž vévodí dvě 82m vysoké věže po stranách. Na vstupních dveřích jsou zachyceny v podobě bronzových reliéfů dějiny katedrály a výjevy z legend o sv. Václavovi a sv. Vojtěchovi. Ve středním štitu je umístěna růžice se skleněnou vitráží s vyobrazením Svoření světa od Františka Kysely. Původním vchodem do chrámu ale byla jižní Zlatá brána, nad jejímž trojdveřím (odpovídá třem branám do Jeruzaléma podle apokalypsy sv.Jana) je umístěna velmi cenná mozaika posledního soudu z let 1370 - 71. Mozaika je složena ze skleněných kostek a kostek ze štípaného kamene a je na ní vyobrazen Kristus, Panna Marie, sv. Jan, čeští patroni, apoštоловé a panovník Karel IV. zakladatel katedrály se svojí čtvrtou manželkou Eliškou Pomořanskou.

INTERIÉR KATEDRÁLY:

Interiér katedrály je velmi bohatě zdoben. Hned u vstupu si můžete všimnout krásné klenby hlavní lodi, která se nazývá síťová a zde byla použita poprvé ve střední Evropě a to architektem Petrem Parléřem. Ve výši ochozu prvního patra - triforii - je umístěn nejvýznamnější gotický cyklus plastik - taková portrétní galerie, která zachycuje 11 členů panovnického rodu, 3 arcibiskupy, 5 ředitelů stavby a její první dva stavitele.

Když budete v prohlídce katedrály postupovat po její jižní straně dojdete přibližně uprostřed katedrály k nejkrásnější kapli chrámu, kapli sv. Václava. Vznikla v letech 1362 – 1367 a je dílem Petra Parléře. V kapli jsou uchovávány ostatky sv. Václava - patrona české země - jeho hrob zůstal stál na stejném místě od dob jeho pohřbu v roce 935, a to i přes všechny přestavby. Kaple je vyzdobena 1345 kusy polodrahokamů a gotickými nástennými malbami s christologickými výjevy patrně od Mistra Theodorika ze 14. století a od Mistra litoměřického oltáře je zde vyobrazen život sv. Václava z počátku 16. století. V kapli je umístěn Václavův náhrobek a jeho socha ze 14. století. Nachází se zde také železny košík, který byl prý používán při božích soudech. Při takových soudech měl obviněný prokázat svou nevinu tím, že vložil ruku do žhaveného uhlí, a když se nespálil byl nevinný. Často se ale stávalo, že nevinný, který se na zářečnost košíku spolehal, se ošklivě popálil a byl prohlášen vinným. Tyto soudní praktiky zrušil až Karel IV. a košík zůstal na památku umístěný ve Svatováclavské kapli.

Pod okny kaple se nachází portál vedoucí ke schodům do korunovační komory, umístěné nad Svatováclavskou kaplí. Zde jsou pod sedmi zámky - ke každému z nich vlastní jeden klíč sedm různých předních osobnosti České republiky - uloženy královské korunovační klenoty: královská koruna - jako jediná v Evropě vyklenutá do tvaru půlkruhové čapky - dále pak královské žezlo, jablko, korunovační meč a kříž.

Nejznámější z těchto klenotů je Svatováclavská koruna, kterou nechal v roce 1346 zhotovit císař Karel IV. Karel kladl velký důraz na staré královské tradice a proto byla koruna věnována zemskému patronovi sv. Václavovi, na jehož hlavě v katedrále měla být trvale uložena a vázaly se k ní specifické povinnosti. Sundána totiž mohla být jen při královské korunovaci nebo při zcela výjimečných slavnostech, kterých se král osobně zúčastnil, a to jen v Praze a nejbližším okolí. Po korunovaci si král směl korunu ponechat pouze jeden den a pak jí musel opět vrátit sv. Václavu. Koruna je vyrobena 22 karátového zlata a je zdobena 95 drahokamy, z nichž některé jsou největší na světě a 20 perlami. Korunovační klenoty bývají vystavovány jen při zvláštních slavnostních příležitostech.

Za kaplí sv. Václava jsou schody, které vedou do královské hrobky, zde je pohřben i císař Karel IV. se svými čtyřmi manželkami. Navíc zde můžete také vidět základy staré románské rotundy a baziliky.

V závěru katedrály se nachází další gotické náhrobky českých knížat a králů z rodu Přemyslovských. Je zde náhrobek Přemysla Otakara II., Břetislava I., Břetislava II., Bořivoje II. a Spytihněva II., dále zde najdete náhrobek prvního českého arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi a stavitele katedrály Matyáše z Arrasu a Petra Parléře. Je zde náhrobek sv. Jana Nepomuckého, který byl v roce 1736 celý vyroben ze stříbra.

Před hlavním oltářem je umístěna nadzemní část hrobky českých králů, dílo nizozemského sochaře Alexandra Collina z let 1571-89. Hlavní oltář ve stylu novogotiky pochází z období dostavby chrámu.

Po pravé straně hlavního oltáře se nachází královská oratoř z roku 1493, která je zdobena ornamentem v podobě propletených větví s znakem Vladislava Jagellonského a znakem zemí jímž vládl.

Renesanční varhaní kruchta od architekta Bonifáce Wohlmuta je z let 1557 – 1561 a původně byla umístěna na západním prozatímním průčelí katedrály. Na severní stranu příčné lodi chrámu byla dána až při jeho poslední dostavbě na počátku minulého století.

Ve středu staré části katedrály se také nachází hrobka prvních Habsburků na českém trůně. Jejím autorem je nizozemský sochař Alexandr Collin a jsou zde vyobrazeni císař Ferdinand I se svou manželkou a synem Maximiliánem II. Je to nejzajímavější část katedrály. Její výzdoba však obsahuje daleko větší množství zajímavých děl. Stačí se jen dívat.

KRÁLOVSKÝ PALÁC

www.pribeh-hradu.cz

Otevřeno: duben - říjen 9.00 - 18.00
listopad - březen 9.00 - 16.00

Starý královský palác se nachází jižně od katedrály sv. Vítá a patří mezi nejstarší stavby Pražského hradu. Během své dlouhé historie se také několikrát významně zapsal do českých dějin. V době habsburské zde sídlily státní úřady. V roce 1618 zde proběhla tzv. Pražská defenestrace a následně pak v roce 1621 byl tady podepsán rozsudek smrti nad 27 účastníky protihabsburského odboje.

Stavba paláce probíhala ve třech časových obdobích. Již v 11. století zde stál románský knížecí palác, jehož zbytky dnes tvoří sklepení paláce. Přemysl Otakar II. a později Karel IV. na tomto románském základě nechali vystavět nové prostory, které jsou zachovány ve spodních palácových patrech. Viditelné jsou z této doby gotické arkády do severního dvora stavby. V této době také vznikla Kaple všech svatých, která je na východě připojena k paláci. Nejvýznamnějším obdobím architektonického vývoje paláce byla doba vlády Vladislava Jagellonského na konci 15. století, kdy na přestavbě Královského paláce pracoval architekt Benedikt Reid. Tento architekt spojil dřívější místnosti, které obýval Karel IV. a vystavěl zde největší středověkou světskou místnost tehdejší Evropy – Vladislavský sál.

VLADISLAVSKÝ SÁL: Je nejvýznamnějším místem paláce, kde se dnes koná např. volba prezidenta republiky. Sál je 62m dlouhý, 16m široký a 13m vysoký. Okna a portály patří svým slohem k renesanci, zatímco strop je ještě pozdně gotický. O promíšení obou slohů se v letech 1486-1502 postaral stavitel Benedikt Ried na příkaz Vladislava Jagellonského. Vladislavský sál se dříve nazýval Velký trůnní sál a byl původně vybudován pro slavnostní shromáždění, korunovace, hostiny a dokonce se tu konaly i rytířské turnaje. Rytíři do sálu přijížděli na koních po Jezdeckých schodech, které vedou z náměstí sv. Jiří a jsou se sálem spojeny slavnostním vstupním portálem. Za Rudolfa II. se zde konaly trhy uměleckých předmětů. V současné době slouží pro nejvýznamnější události republiky.

BAZILika SV. JIŘÍ

www.hrad.cz

Otevřeno: duben - říjen 9.00 - 17.00
listopad - březen 9.00 - 16.00

Bazilika sv. Jiří je nejlépe zachovaným románským svatostánkem v Praze. Výjimku tvoří pouze její barokní průčelí ze 17. století. Charakteristické jsou věže baziliky, které nejsou stejně tloušťky – jižní, mohutnější, dostala jméno Adam; severní je útlejší a jmenuje se Eva. V apsidě severní boční lodě uvnitř baziliky jsou zachovány zbytky románských maleb a torzo gotické Piety - sochy Panny Marie s Kristem. Dvouramenné barokní schodiště nás doveze z hlavní lodě do kněžiště zakončeného polokruhovou apsidou. V klenbě kněžiště je zachována pozdně románská freska z poloviny 13. století. Při jedné z rekonstrukcí byly objeveny hroby českých knížat z 10. a 11. století. Je zde také hrobka přemyslovské kněžny sv. Ludmily patronky Českého státu, která byla zavražděna v 9. století. Ke kostelu je na jižní straně připojena barokní kaple sv. Jana Nepomuckého s jeho sochou na průčelí od F. M. Brokoffa.

Klášter sv. Jiří - první ženský klášter v Čechách - byl založen při stejnojmenné bazilice roku 973.

Klášter byl střediskem vědy, působilo zde významné skriptorium, kde vznikla řada středověkých iluminovaných rukopisů i hudebních děl. O významu kláštera svědčí i to, že zdejší abatyše měly právo společně s arcibiskupem korunovat české královny. Mnohokrát přestavovaný klášter byl nakonec roku 1782 zrušen a změněn na kasárna. V letech 1962-74 byl rekonstruován pro sbírky českého umění období gotiky, renesance a baroka Národní galerie.

SBÍRKY JIŘSKÉHO KLÁŠTERA:

Sbírky českého umění Národní galerie Jiřského kláštera jsou seřazeny chronologicky dle jednotlivých časových období. V přízemí kláštera můžete vidět české umění 14. století, které pokračuje v druhém patře sbírkami ze století 15., 16. a ve třetím patře kláštera jsou zakončeny uměním manýristickým a barokním.

Můžete zde obdivovat díla jako je Svatá Alžběta – deskový obraz ze 14. století od Mistra Theodorika, který také vyzdobil známou kapli sv. Kříže na Karlštejně, autoprotrét Jana Kupeckého z roku 1711, Bystu *Mluvícího apoštola*, kterou namaloval v roce 1725 světoznámý barokní malíř Petr Brandl. Uvidíte zde sochy od F.M.Brokoffa, Adriena de Vriesa, M. B. Brauna a mnoha dalších nádherných a cenných děl.

ZLATÁ ULIČKA

www.hrad.cz

se nachází za klášterem sv. Jiří na východní straně těsně u hradeb. Byla pojmenována podle zlatníků, kteří zde žili v 17. století. Patří mezi nejmalebnější pražská zákoutí. Je to místo opředené mnoha pověstmi o alchymistech, snažících se vyrobit kámen mudrců, který by přeměnil obyčejný kov ve zlato a zajistil vlastníkovi nesmrtelnost. K témuž pověstem určitě přispěl i vídeňský profesor Uhde, který zde žil kolem roku 1830. Profesor byl prý velký podivín, chodil v dlouhém černém kabátu, na kterém nebyl jediný knoflík, nosil dlouhý bílý plnovous a ve svém domku pravidelně dělal chemické pokusy, při nichž se snažil vyrobit právě kámen mudrců. Tyto pokusy se mu jednou noci vymkly z rukou, došlo k výbuchu a pak k požáru. Profesora při tom ranila mrтvice, ale v okamžiku své smrti se prý usmíval a v ruce držel hrudku pravého zlata.

Alchymisté v Praze skutečně žili - pozval je sem císař Rudolf II. - ale v ulici Vikařské, která sousedí s katedrálou sv. Vítka. Ve Zlaté uličce byla od jejího vzniku ubytována hradní stráž, 24 hradních střelců, kteří si zde postavili domky v obloucích hradby. Později se ulička stala útočištěm chudiny a Zlatá se ji říká možná i proto, že v této době to byla ulička velmi špinavá, lidé zde prý měli pouze jeden záchod a uprostřed uličky byla strouha, kterou tekly splašky. Teprve na přelomu 19. a 20. století se začalo oceňovat její romantické kouzlo, ulička byla upravena a žili zde i některí významní spisovatelé. V domě č. 22 bydlel v roce 1917 Franz Kafka, dále ve Zlaté uličce bydlel básník Jaroslav Seifert - nositel Nobelovy ceny a další.

LOBKOVICKÝ PALÁC

www.nm.cz

Otevřeno: út - ne 9.00 - 17.

Lobkovický palác, sousedící s východní branou Hradu, byl vybudován po požáru v roce 1541. Na omítce se dochovaly zbytky původního renesančního sgrafita. Dnešní vzhled dala paláci přestavba v 17. století provedená Carlem Lugarem pro rodinu Lobkoviců. Nejhonosnější místností je hodovní síň ze 17. století s mytologickými malbami.

Naproti Lobkovicckému paláci se tyčí Černá věž, pocházející z románského opevnění Hradu. Ve věži bylo v 16. století vězení pro dlužníky. Tito vězni si sice mohli přinést s sebou do vězení některé osobní věci a mohli dokonce i přijímat návštěvy, ovšem o jídlo se museli starat sami, třeba i žebrání. Jeden čas měl však vyživovací povinnost paradoxně sám věřitel, a jestliže zemřel vězeň hladem, musel se věřitel za trest postit.

ZAHRADY PRAŽSKÉHO HRADU

www.hrad.cz

Otevřeno: duben, říjen denně 10.00 – 18.00
květen, září denně 9.00 – 19.00
červen, červenec denně 9.00 – 21.00
srpen denně 9.00 – 20.00

Zahrady hradu se rozprostírají kolem téměř celého hradního areálu a dnes už jsou po rozsáhlých rekonstrukcích veřejně přístupné. Zde můžete odpočívat a zároveň obdivovat umění davných zahradních architektů.

25. VALDŠTEJNSKÝ PALÁC

www.senat.cz

Otevřeno: listopad - březen so, ne 10.00 – 16.00
duben - říjen so, ne 10.00 – 17.00

Valdštejnský palác, dlouhý blok budov stojící naproti paláci Ledeburskému, je jednou z prvních barokních staveb v Praze. Nechal si jej jako svou rezidenci postavit generalissimus císaře Ferdinanda II. vévoda Albrecht z Valdštejna. Albrecht byl legendární osobností 30-ti leté války. V době boje českých stavů proti Habsburkům se vypočítavě postavil na stranu silnějšího krále, což mu později vyneslo obrovský majetek získaný z konfiskovaných majetků poražené české šlechty. Valdštejn byl vůbec šípkovný pán, během válečných bojů stačil ještě několikrát přejít na různé bojující strany, ale vždy v rámci toho, co bylo pro jeho rozrůstající se majetek nejvýhodnější.. Poté co začal vážně uvažovat o zisku císařské koruny, a tím začal ohrožovat samotného panovníka, byl v roce 1634 náhle zavražděn v Olomouci. Mnohým se tehdy ulevilo.

Valdštejnská palác měl vznosností i rozlohou konkurovat královskému sídlu. Na této monumentální stavbě pražského baroka se podíleli například Italové A.Spezza, G. B. Marini, G. Pieronni nebo N. Sebregondi. Hlavní šedesátimetrové průčelí je ještě renesančně jednoduché, ale nástup nového slohu se zde projevil třemi barokními portály, z nichž prostřední je slepý a má pouze ozdobnou funkci. Z interiéru paláce je pozoruhodný hlavní sál sahající do výšky dvou podlaží. Je vyzdoben štukami a nástropní freskou, na které je zobrazen sám Valdštejn jako bůh války Mars. Autorem

fresek i štuků je Ital Baccio Bianco. V palácové kapli sv. Václava stojí nejstarší barokní oltář v Praze z roku 1630. Na palác navazuje pavilon - sala terrena - a za ním Valdštejnská zahrada ve stylu barokního francouzského parku. Sala terrena je mohutná sloupová síň zdobená nástropními štuky a obrazy s námětem Trojské války, které v letech 1629 - 30 vytvořil Bacio Bianco. Ve dveřích napravo je vybudována umělá krápníková jeskyně. Z tohoto pavilonu je výhled na kašnu s Venušinou fontánou a alej bronzových soch od Adriana de Vriese, považované za vrchol evropského manýrismu. Bohužel jsou to pouze kopie, neboť originály s sebou odvezla roku 1648 švédská armáda jako válečnou kořist. V zadní části zahrady je velký bazén s rybami, v jehož středu stojí de Vriesova socha Herkula. Za bazénem se nachází stará jízdárna, dnes využívaná Národní galerií jako výstavní prostory.

26. ZAHRADY POD PRAŽSKÝM HRADEM

tyto zahrady se rozkládají v místech, kde ve středověku pokrývaly příkrý severní svah pod Pražským hradem vinice.

V 16. století si zde šlechta začala stavět paláce a terasovité zahrady. Tři zahrady, které kdysi patřily k Ledeburskému, Furstenberskemu a Pálffyovskému paláci, byly spojeny do jednoho celku. Zahradu Furstenberskou vytvořil roku 1784 Ignác Palliardi. Na horní terase se nachází zahradní pavilon, který zdobí sochy a antické vázy. V malém domečku s kulatou věží vysoko ve stráni byla umístěna lázeň pro majitelku Barboru Černínovou. Pálffyovská zahrada není sice tak bohatě vyzdobena, ale jsou zde unikátní sluneční hodiny namalované nad vrcholem krytého schodiště. V Ledeburské zahradě se nachází nádherná sala terrena (zahradní pavilon) od architekta Jana Santiniho a Giovanniego Battisty Alliprandiho.

Vstup do těchto zahrad je z Pálffyovského paláce na Valdštejnském náměstí a jejich prohlídka opravdu stojí za to.

27. KOSTEL SV. TOMÁŠE

Tento kostel, i když jeho stavba je vtísňena do nevelkého prostoru mezi dnešní městskou zástavbu a rušnější ulice, má velmi zajímavou historii. Stavebně se na jeho budování podíleli nejvýznamnější architekti a umělci své doby. Původně se jedná o gotický kostelík z roku 1285, který byl vypálen v době husitství a pak následně opravován a v dalších letech znovu vypálen a opravován....Významné období v jeho historii je doba vlády císaře Rudolfa II., kdy získal takovou oblibu, že zde byli pochováváni nejdůležitější členové královského dvora včetně dvorního architekta Ottavia Aostallise a jednoho z nejvýznačnějších sochařů rudolínské Prahy Adriaena de Vriese. Dnešní podoba kostela je dle projektu K.I.Dientzenhofera, který zde pracoval v letech 1726 – 1731 a celou stavbu staticky zajistil tak kvalitně, že vydržela bez větších oprav až do dnešní doby. Z významnější výzdoby zmíníme hlavní oltář, který zdobí kopie obrazů Petra Paula Rubense Umučení sv. Tomáše a Oslava sv. Augustina. Obrazy byly u slavného malíře objednány přímo pro potřebu tohoto kostela. Dnes jejich originálny můžete spatřit v Národní galerii. V kostele, ale můžete stále obdivovat originály obrazů dalšího slavného barokního malíře Karla Škréty, fresky Václava Vavřince Reinera a sochy s díly sochařského rodu Brokoffů.

28. MALOSTRANSKÉ MOSTECKÉ VĚŽE

www.pis.cz

Otevřeno: 29. březen - říjen po - ne 10.00 - 18.00

Malostranské mostecké věže uzavírají Karlův most na Malostranské straně mostu, tyto věže nebyly - narození od zdi Staroměstské mostecké věže - snad nikdy ani ozdobeny. Menší mostecká věž pochází z opevnění původního mostu Juditinu a svůj dnešní renesanční vzhled přijala v 16. století. Uchovává na fasádě cenný románský reliéf - trůnícího panovníka a klečící postavy. Větší z obou věží byla postavena v roce 1464 za vlády krále Jiřího z Poděbrad. I na této věži jsou umístěny znaky a vztahují se k vládě Václava IV., a měla původně pravděpodobně napodobovat Staroměstskou mosteckou věž, o čem svědčí prázdné výklenky na průčelí věže. Jedna zajímavost se ke věži váže: na cimbuří věže je jedno prázdné místo, kde ve zdi chybí kámen. Dle pražského kronikáře se tento kámen uvolnil, když na něm seděli havrani a spadl na hlavu nejoblíbenějšímu rytíři krále Václava, když se rytíř vracel z vítězného boje do Prahy. Rytíř byl prý udatný a zažil ve válkách mnoho vítězných bitev bez nejmenšího zranění a nakonec takto nešťastně zemřel. Král prý na jeho památku už nikdy nedal chybějící kámen do cimbuří brány doplnit.

29. SOVOVY MLÝNY

www.museumkampa.cz

Otevřeno: leden - prosinec: po - ne 10.00 - 18.00

Tyto bývalé mlýny patří mezi nejstarší stavby této míst, název jim dal mlynář Václav Sova, který mlel na Kampě obilí již na počátku 15. století. Dnešní podoba mlýna je ve stylu anglické gotiky z roku 1858, kdy tuto přestavbu zadal tehdejší majitel mlýnů František Odkolek přímo Josefu Zítkovi, staviteli Národního divadla. Historickou zajímavostí mlýnů je, že se zde učil mlynářem i proslulý český skladatel Josef Mysliveček.

Dnes se v budově Sovových mlýnů nachází galerie moderního umění s jedinečnými obrazy Františka Kupky, sochy Otto Gutfreunda, přes 1 000 dalších děl českých a slovenských výtvarníků šedesátých až osmdesátých let minulého století a díla současného umění. Tuto sbírku vytvořila a dala k dispozici americká sběratelka českého původu, paní Meda Mládková se svým manželem a mottem, které je také zvěčněno na fasádě budovy: "Sbírku jsme tvorili s přesvědčením, že vydrží-li kultura, přežije národ".

30. NÁRODNÍ DIVADLO

www.narodni-divadlo.cz

Otevřeno: v době představení

Národní divadlo není jen divadelní budovou, ale vždy bylo i symbolem českého národního obrození. 16. 5. 1868 byl položen k divadlu základní

kámen. Tento den byl spojený s velkými národními oslavami doplněný krojovanými průvody, kterých se zúčastnili všichni významní čeští umělci i politici. Stavba byla zahájena pod vedením architekta Josefa Zítka a byla celá financovaná z veřejných sbírek.

Divadlo bylo otevřeno v roce 1881 k příležitosti návštěvy korunního prince Rudolfa, přestože ještě nebylo dokončeno. Při otevření zazněla ve své premiéře Smetanova Libuše, kterou už ovšem ohluchlý skladatel nemohl slyšet. O dvanáct dní později se zde odehrála národní tragédie, v divadle vypukl požár, který zničil téměř celé divadlo. Požár zřejmě způsobili dělníci, kteří ještě na střeše dokončovali poslední práce stavby a pravděpodobně špatně uhasili uhlí po svařování hromosvodu. Začalo se s novými finančními sbírkami a za necelé dva měsíce po požáru byl znova z celonárodních sbírek shromážděn milion zlatých na jeho obnovu, které se ujal architekt Josef Schulz. 18. 11. 1883 bylo divadlo znova za slavnostních fanfár Smetanovy Libuše již skutečně otevřeno.

Vnější výzdoba divadla ve stylu novorenesance i výzdoba interiérů jsou dílem mj. B. Schnircha (patří mu též celá výzdoba hlavního průčelí, např. třímetrové sochy boha slunce Apollóna a devíti můz na rímské lodžie, stejně jako mohutné trigy - trojspřeží řízená bohyní vítězství).

Interiéry divadla jsou zdobeny pracemi významných českých umělců té doby. Najdete zde např. M. Aleš (cyklus 14 látok *Vlast*) a V. Hynais (opona s heslem „Národ sobě“). V hlavním foyer jsou umístěny mramorové busty osobností, které se zasloužily o rozvoj Národního divadla. Hlediště divadla má 986 míst, strop je zdoben alegorickými malbami umění od F. Ženíška a visí zde nádherný broncový lustr vážící bezmála dvě tuny. Je zde také prezidentská lože, která je potažena červeným sametem a vyzdobena malbami postav z české historie od Václava Brožíka. Divadlo má nádhernou malovanou opnu, jejíž autorem je Vojtěch Hynais. Téma opony je oslava umění, českého národa a položení základního kamene k divadlu.

K původní stavbě Národního divadla byla posléze připojena Nová scéna - Laterna magika, vedlejší prosklená budova, která je postavena podle návrhu architekta Karla Pragnera.

31. ROTUNDA SV. KŘÍŽE

Rotunda sv. Kříže na nároží ulic Karoliny Světlé a Konviktské je jednou ze čtyř nejstarších dochovaných pražských rotund a byla postavena v první polovině 12. století v tehdy panujícím románském slohu. V době středověku byla významným svatostánkem, který ležel na důležité cestě vedoucí k vltavským přechodům od Vyšehradu. Dnes ji obklopuje pseudorománská mříž, ukovaná podle návrhu malíře Josefa Mánesa, která sem byla přidána při rekonstrukci probíhající v letech 1853 - 1865. Dodnes se zde konají bohoslužby.

32. BETLÉMSKÁ KAPLE

www.studenthostel.cz

Otevřeno: duben - říjen: út - ne 10.00 - 18.30
listopad - březen: út - ne 10.00 - 17.30

Betlémská kaple (na Betlémském náměstí) byla významným střediskem českého reformačního hnutí spjatého především se jménem mistra Jana Husa, který v letech 1402-13 právě zde kázal. Kaple, která pojala až 3000 posluchačů, byla budována na místě, jež bylo vyhlášeným místem neřesti v pražské chudinské čtvrti a byla vždy určena jen pro kázání. Je zasvěcena památce Nemluvňátek, novorozenců, za-

vražděných v Betlému na příkaz krále Herodese. Kaple se zapsala do českých dějin jako místo reformních kázání Mistra Jana Husa. Jan Hus byl silně ovlivněn učením anglického reformátora Johna Wycliffe. Hus se snažil o obrodu církve, která byla v této době rozdělena více papežstvím, úplatky, honbami na čarodějnici. Hus se snažil vrátit církev ke jejímu původnímu poslání. Tvrzil, že bible by měla být jediným zdrojem církevního učení. Jeho kázání navštěvovali tisíce lidí včetně samotné královny. Mistr Jan Hus se ale nakonec stal pro církev tak nebezpečným a ta rozhodla o jeho upálení jako kacíře na Kostnickém koncilu v roce 1415, kam byl pozván aby hájil své učení. Po třicetileté válce připadla Betlémská kaple jezuitům a v roce 1786 byla stržena a přestavěna na obytný dům, v němž se z původní kaple zachovaly tři stěny. V letech 1950-54 byla rekonstruována do původní podoby spolu se sousedním Domem kazatelů.

Ještě dnes můžeme v kapli najít studni, která zde bývala již před postavením svatyně, a její voda byla tak chutná, že se z ní čerpala i tehdy, když se studně stala součástí stavby.

Kaple byla původně vymalována červeně, zřejmě proto, aby vynikly nápisy a obrazy, kterými byly zaplněny všechny stěny. Tři z těchto nápisů - jeden z roku 1412 o svato-kupectví, další dva pojednávající o přijímání podobojí - se dosud zachovaly. Zbytek výzdoby jsou kopie starých předloh.

33. KOSTEL SV. MARTINA VE ZDI

Kostel z druhé poloviny 12. století v sobě skrývá mnoho zajímavostí. První z nich je patrná již z jeho názvu. Kostel jednou svojí stěnou přiléhal přímo ke staroměstské hradobní zdi, která dříve rozdělovala Staré a Nové Město pražské.

Památný je také tím, že zde byla poprvé věřícím podávána svátost oltářní pod obojím způsobem, tedy chléb a víno z kalicha, dříve vyhrazené pouze kněžím. Uvidíte zde také velkou pamětní desku rodiny Brokoffů, jejím nejslavnějším členem byl barokní sochař Ferdinand Maximilián Brokoff. A z méně známých zajímavostí vážících se ke kostelu vás upozorníme na pověst

O neposlušném pokrývačském učni, jehož zkameňlou podobiznu uvidíte na vrcholku opěrného pilíře u pamětní desky Brokoffů.

34. KOSTEL PANNY MARIE SNĚŽNÉ

<http://pms.ofm.cz>

Otevřeno: po - ne 7.00 – 19.00

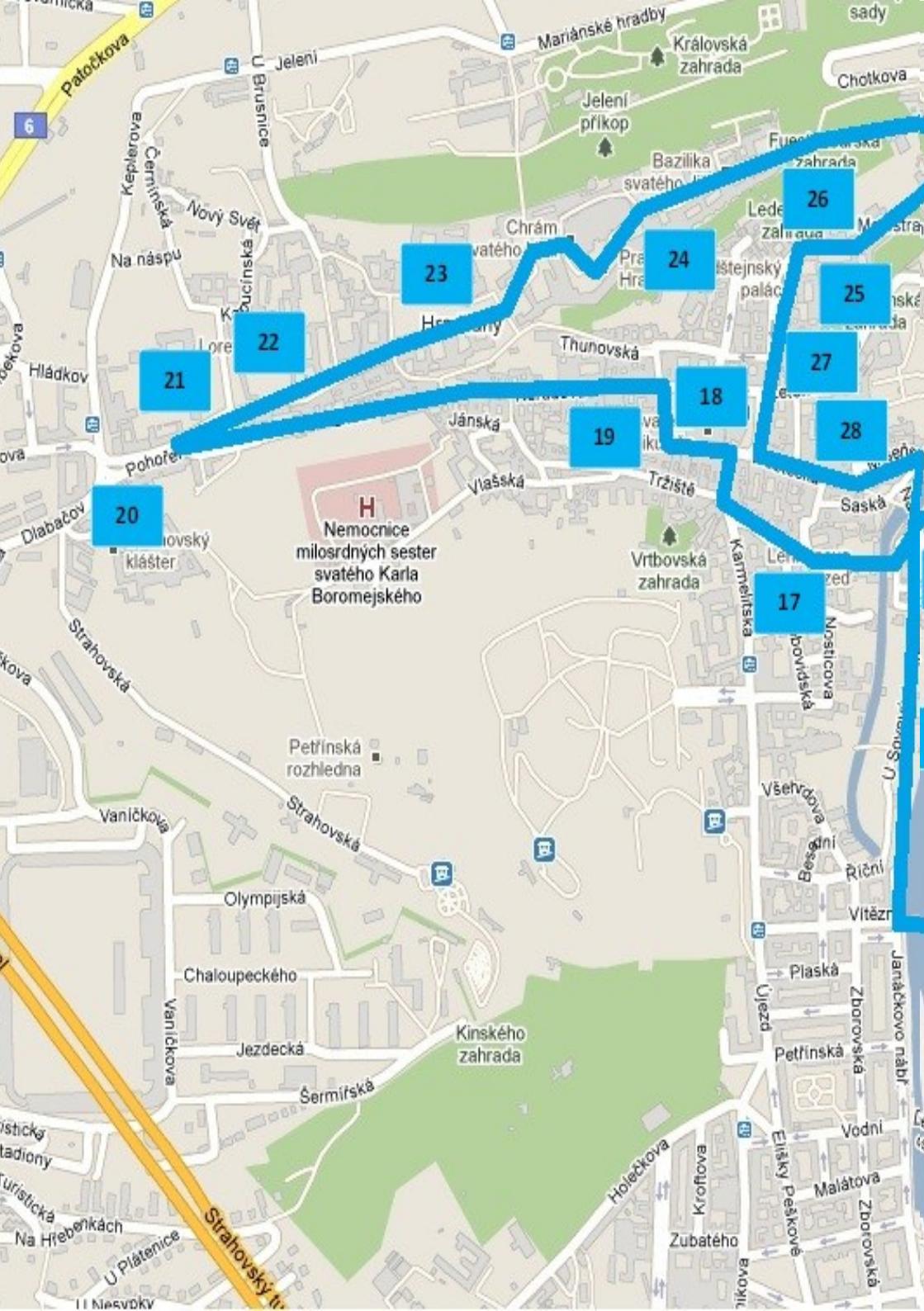
Kostel Panny Marie Sněžné založil Karel IV. na památku své korunovace v roce 1347. Podle Karlova plánu měl kostel být přes sto metrů vysoký a měl tvořit dominantu Nového Města, ale jeho stavba nebyla nikdy dokončena. Stávající budova je pouze presbyteriem zamýšlené trojlodní stavby. Měří 33m a byla dokončena v roce 1397. Název kostela pochází z legendy, kdy se ve 4. století papeži ve snu zjevila Panna Marie a přikázala mu, aby na místě, kde se v srpnu objeví sníh, nechal postavit kostel, který jí bude zasvěcen. Kostel Panny Marie Sněžné původně patřil Karmelitánům, ale později ho získali Františkáni, kteří zde vybudovali nádhernou Františkánskou zahradu se záhonky osázenými léčivými bylinky. Během husitských válek byl kostel poškozen a úplně zničena jeho věž. V této době zde kázal známý radikální husitský kněz Jan Želivský, jehož kázání bylo hojně navštěvováno hlavně chudinou. Odtud také Želivský v roce 1419 vedl své radikální husity k Novoměstské radnici, kde tehdy proběhla tzv. První pražská defenestrace, při níž byli někteří novoměští radní vyházeni z oken na připravené hrotý kopí. O život tehdy přišlo 11 lidí a dalo by se také říci, že i král Václav IV., který když se dozvěděl o této události, zemřel v rozčilení na mozkovou mrtvici. Želivský zde byl také, po své popravě na Staroměstské radnici v roce 1922, pohřben. Roku 1603 zrenovovali kostel františkáni.

Z té doby pochází také složitá křížová klenba. I přestože je dnešní klenba ze 17. století nižší než původní klenba gotická, je po katedrále sv. Víta nejvyšší v Praze. Uvnitř kostela stojí třípatrový monumentální oltář - nejvyšší v Praze - jehož vnitřek je vyzdoben v barokním slohu s cenným obrazem Václava Vavřince Reinera *Zvestování Panny Marie* z roku 1724.

SEZNAM PAMÁTEK NA TRASE PRAGUE CITY LINE PRAHA 1

1. Václavské náměstí	28. Malostranské mostecké věže
2. Kostel sv. Havla	29. Sovovy mlýny
3. Karolinum	30. Národní divadlo
4. Stavovské divadlo	31. Rotunda sv. Kříže
5. Jindřišská věž	32. Betlémská kaple
6. Obecní dům	33. Kostel sv. Martina ve zdi
7. Prašná brána	34. Kostel Panny Marie Sněžné
8. Kostel sv. Jakuba	
9. Ungelt	
10. Staroměstské náměstí	
11. Židovské město	
12. Rudolfinum	
13. Klementinum	
14. Kostel sv. Františka s Assisi	
15. Karlův most	
16. Kampa	
17. Kostel Panny Marie pod řetězem	
18. Chrám sv. Mikuláše	
19. Nerudova	
20. Strahovský klášter	
21. Černínský palác	
22. Loreta	
23. Hradčanské náměstí	
24. Pražský hrad	
25. Valdštejnský palác	
26. Zahradы pod Pražským hradem	
27. Kostel sv. Tomáše	

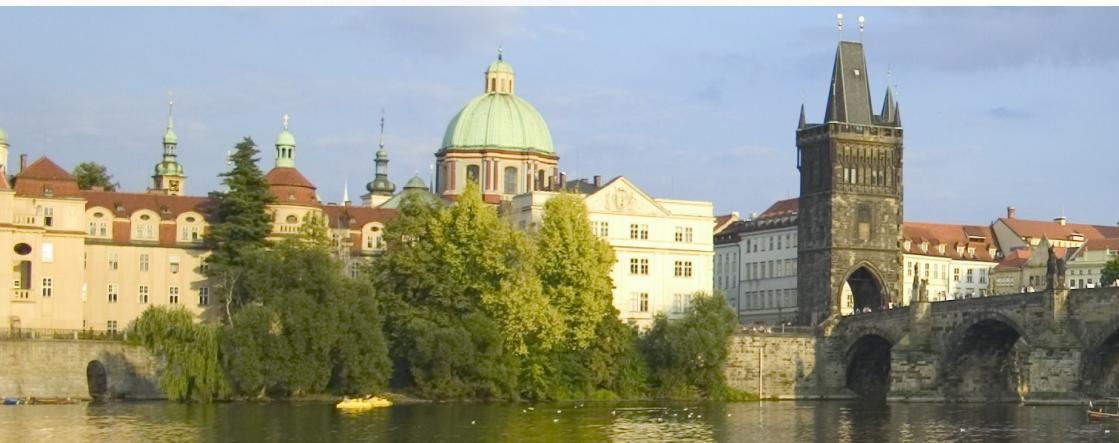

PRAGUE•CITY LINE

www.praguecityline.cz

www.praguecityline.com

kontakt: **ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU o.s.**

Jagellonská 2428

130 00 Praha 3